

LIBRARY

OCT 26 1982

STATE HISTORICAL SOCIETY

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXI Nr. 21

KETVIRTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 14, 1982

KAINA 25 c.

KASDIEN

IZRAELIO SIONISTAI IMPERIALISTŲ PRIGIMTIS PRAEJO TIE LAIKAI "VILNIES" REIKALAIS

Izraelio sionistai skerdynėmis Libane atidengė tikrą savo veidą ir vargiai išsisuks, jog jie nieku dėti, taipgi vargiai atitaisys padarytą žydų tautai žalą, antisemitizmas suliepsnos dar labiau.

Vokietijos nacių sukeltos žydų skerdynės žmonijos atmintyje tebėra gyvos, dar ir nūdien tebeieškomi skerdikai, sionistų sukeltos skerdynės Libane irgi įeis istorijon.

Nacius pagimdė imperialistiniai interesai, sionistus irgi. Sveikai galvojantys žmonės tai mato ir supranta, kol imperialistinių interesų šlibinui nebus nusukta galva, pasaulyje nebus ramybės, darnaus tautų sugyvenimo, žemės vilgimo nekaltų žmonių krauju.

Imperialistinių grupuočių prigimtis yra triuškinanti konkurentą grupuotę, jei ne geruoju, tai karu, viską griauančiu. Ir V. Leninas yra pasakęs, kol imperializmui nebus padarytas galas, pasaulio be karų nebus.

Todėl nenuostabu, kad imperialistinėse šalyse ir jų vasalinėse mažesnėse, būti taikos šalininku nėra populiariu. Reakcingesnėse šalyse taikos šalininkas laikomas priešvalstybiniu žmogumi, netgi kaltinamas komunizmu.

Vadinasi, reakcinėms imperialistinėms šalims taika yra peilis po kaklu. Be karo jose prasideda krašto ūkyje visų galų suirimai, ekonominės krizės, depresijos, lygiai taip, kaip pas mus Jungtinėse Valstijose.

Praėjo tie laikai, kai žmonija neturėjo radijo, televizijos, kai masinė informacija per spaudą buvo siaura dėl žmonių berašiško. Buvo lengva karų priežastis užmaskuoti valdovų šeimyniškais kirviriais. Dabar to nebėra, žmonėms nebebus pasakyti, kad karas kilo dėl kokie didžiūno nušovimo bei laivo paskandinimo, reikia kitokių "burbulų" žmonių protams deformuoti.

Agresyvioje imperializmo mėgiamiausias "burbulas" dabar yra "tarybinė grėsmė" vadinamam "laisvajam" pasauliui. Antikomunistinių veiksmų batalijonai šiuo "burbulu" visame kapitalo pasaulyje barškina kaip katės su pūsle, bet niekas nebeįsėina. Žmonių nuotaikos už ginkluočių įšaldymą kyla kaip antimielų, vyksta taikos demonstracijos, organizuojasi taikos sąjudžiai, rinkimai parašų po taikos peticijomis ir taip be galo šūkiu už taiką.

Iš "tarybinės grėsmės" arkliuko virsta vos kojas bepaveikantis kuinas. Ir už visa tai dėka taikos šalininkų ryžtui. Jeigu visi dar po truputį sukrusime už taiką, tas

Trumpai

— Illinois respublikonų senatorius Charles Percy prašo prez. Reagano, kad atkreiptų dėmesį į tas firmas, kurios nukentė nuo sankcijų Tarybų Sąjungai. Girdi, Fiat-Allis firma turi net \$1.9 bilijono nuostolio dėl priversto nutraukimo kontraktų su Tarybų Sąjunga.

— AFL-CIO profsąjungų prez. Lane Kirkland sako, jog niekad nebuvo taip griauamos profsąjungos, kaip griauamos prezidentaujant prez. Reaganui. Jo žiniomis, didieji biznierių yra sudėję net 1500 milijonų patarėjams už patarimus kaip dorotis su profsąjungomis.

— Bankų, duodančių paskolas namų pirkimui asociacija sako, jog labai galimas daiktas, šiemet apie 150,000 amerikiečių neteks savo namų dėl neišgalėjimo mokėti morkių.

— Justicijos statistikos biuro duomenimis, praėjusiais metais į apie 25 milijonus namų buvo įsilaužę plėšikai bei vagys.

— Arizonos ir Utah valstijų daugiau kaip tūkstantis žmonių, nukentėjusių nuo atominių bandymų, iškėlė valdžiai ieškinio bylas.

— Demokratų partija ketina pradėti per radiją ir televiziją žaibinius skelbimus, nukreiptus prieš respublikonus, kaip jų ekonomikos politika milijonams amerikiečių nublukino viltis.

— Laikraščio "Washington Post" praveistais šiaudiniais balsavimais šeši amerikiečiai iš dešimties sako, kad prez. Reaganas neturėtų kandidatuoti antram terminui.

kuinas dvės, jeigu koks pusgalvis generalas nepaspaus branduolinių bombos mygtuko.

Kalbant apie taikos sargyboje stovinčios mūsų "Vilnies" reikalus, svarbiausiu dienos punktu yra laikraščio vaju prenumeratorams atnaujinti ir finansinė parama \$20 tūkstančių fondai.

Nereikia nė aiškinti, laikraštis "Vilnis" yra taikos šalininkų sąjudžių fronte, už taiką pasaulyje, už demokratiją, socialinę pažangą... Trokštančio pasaulyje taikos, pažangos, žmonijai gerbuvio, kiekvieno skaitytojo pareiga, kad laikraštis gyvuotų. O kad jis gyvuotų yra labai svarbu paremti jį materialiai, bet svarbiausia, kad kuo plačiausiai būtų skaitomas, kad kuo daugiausiai žmonių neštų taikos idėjas.

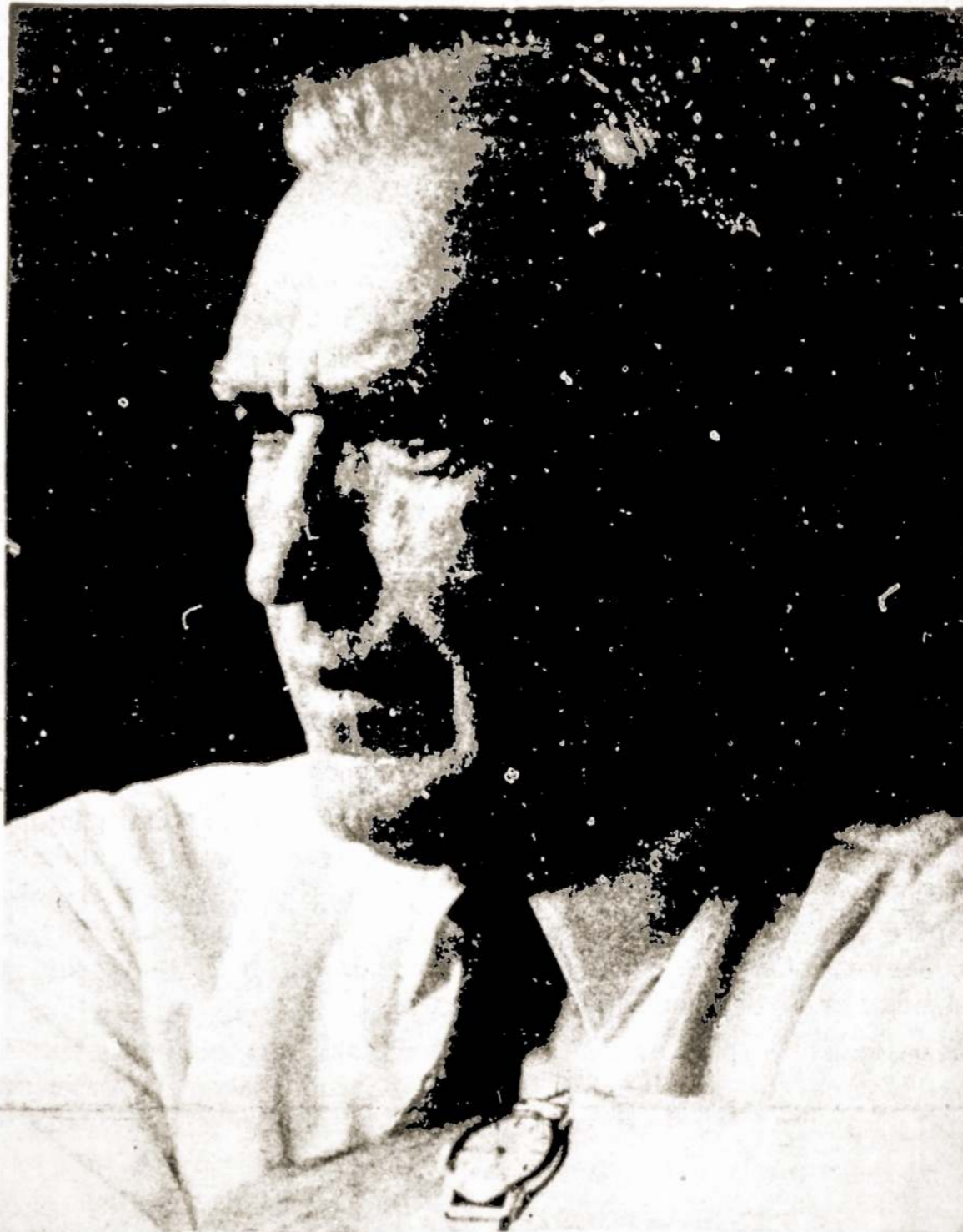
Taipgi reikia nepamiršti, kad "Vilnis" yra ryšys su mūsų ir mūsų tėvų žeme Lietuva, iš kur per laikraštį matome, kas tenai vyksta, kaip tobulėja socialistinis gyvenimas ten gyvenančių mūsų artimųjų, giminių, kaimynų bei pažįstamų.

Kiek kuris išgalime, paremkime laikraštį ir gaukime nors po vieną skaitytoją.

S. J. Jokubka

Mirė Antanas Bimba

"LAISVĖS" VYRIAUSIAS REDAKTORIUS

Praeitą ketvirtadienį, rugsėjo trisdešimtą, saule leidžiantis, ramiai amžinu miegu užmigo "Laisvės" redaktorius, pažangaus Amerikos lietuvių judėjimo vadovas, kovotojas už darbo žmonių idealus, Antanas Bimba. Šalia jo ant lovos radosi tą dieną atspausdintas naujas "Laisvės" numeris, kurį jis nagnėjo per paskutines savo gyvenimo valandas...

Draugas Bimba darbavosi "Laisvėje" net per šešius dešimtmečius, — ir dar ilgėliau Amerikos lietuvių darbininkų judėjime. Jo užsitarnavimai begaliniai: per šešiasdešimt metų jo aštri plunksna ir drąsus balsas aiškino, gvildeno, informavo, analizavo, agitavo — vis už šviesesnę darbo žmonių ateitį, už socializmo idealus. Nėra kampelio tarp plačiai išsisklaidžiusių Amerikos lietuvių kolonijų, kur jo balsas nebuvo girdėtas. Tą balsą girdėjo ir aukštai vertino ir mūsų senoji gimtinė, Tarybų Lietuva. Jo užsitarnavimai lietuvių tautai ir pažangos bei taikos idealams ten buvo įvertinti įvairiais būdais: Vilniaus universiteto istorijos garbės daktaro titulu; nusipelnusio žurnalisto pažymėjimu ir kitais. Bet gal svarbiausias jo įvertinimas buvo netiesioginis ir simboliškas: 1945-ais metais, kai Lietuva dar buvo pilna neužgydytų karo žaizdų, kuomet jos miestai ir kaimai dar kvepėjo karo gaisrų dūmų liekanomis, draugas Antanas Bimba ten buvo priimtas kaip pirmasis pažangių Amerikos lietuvių pasiuntinys, nuvykęs ištiesti senajai gimtinei pagalbos ranką.

Šalia didžiųjų užsitarnavimų lietuvių darbo liaudžiai Antanas Bimba įnešė ir svarbų indėlį į bendrą Jungtinių Valstijų pažangų judėjimą. Jo "Istorija klasių kovos Amerikoje", išleista anglų kalboje 1925-aisiais metais, iki šios dienos studijuojama tų, kurie nori susipažinti su marksistinėmis pažiūromis į ankstyvas organizuoto Amerikos darbininkų judėjimo fazes. Jo 1982-aisiais metais išleista knyga apie 19-ojo šimtmečio kovingus Amerikos angliakasių organizavimo pradus, "Molly Maguires", skaitoma tų, kurie nori pasisemti įkvėpimo iš to romantiško Amerikos klasių kovų laikotarpio.

Antanas Bimba buvo ne tik politinis publicistas ir veikėjas, bet ir žymus kultūros puoselėtojas. Jis daug laiko ir energijos pašventė darbuodamasis literatūros draugijos vadovavime ir "Šviesos" redagavime. "Šviesoje", "Laisvėje" ir kituose leidiniuose jis dažnai gvildeno kultūros klausimus, ypatingai literatūros. Jis sekė naujosios Lietuvos literatūros vystymąsi ir periodiniai atsiliepdavo su savo pastabomis, nuomonėmis ir recenzijomis. Jis buvo begaliniai darbštus, asetišką, niekad neleidžiantis menkniekiams ir smulkmenoms sutrukdyti jį nuo pagrindinio tikslo...

Antanas Bimba gimė 1894 metų sausio mėnesio 22-ą dieną Valeikiškiuose; jis mirė 1982 metų rugsėjo mėnesio 30-ą dieną Jamaica, N. Y. Tokio šaltos datos, bet tarp tų trumpų šaltų datų glūdi didžio žmogaus gyvenimo drama. Mes giliai liūdime mūsų bendražygio, seno veterano. Mes giliai liūdime netekę draugo, kuris per visą mūsų atmenamą laikotarpį su mumis darbavosi ir mums vadovavo. Mes giliai liūdime netekę tiesaus, šviesaus, tauraus Antano.

Amžina atmintis mūsų kritusiam kovotojui

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 942-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Sunerimę kapitalistinio pasaulio finansininkai

Didžiosios imperialistinės šalys Trečiojo pasaulio neišsivysčiusias šalis baigia nuvaryti nuo koto. Daugnacionalinės monopolinės korporacijos, čulpdamos jų gamtos turtus bei darbo syvus, juos tiek nubiednino, kad dauguma jų nebepajėgia išsimokėti skolų ir jau ant bankroto slenkščio. Apie šimtas tų nuskurdintų šalių skolų atmokėjimui turi skirti net ketvirtį savo eksporto pajamų. Tokios išlaidos skolų mokėjimui krašto ekonomikai yra stačiai virvė po kaklu, bankrotas.

Sunerimę imperialistinio pasaulio didieji finansininkai su savo finansų ministrais neseniai buvo susirinkę Toronte pasitarti, kaip išgelbėti Trečiojo pasaulio šalims paskolintus \$750 milijonus. Ypač daug pinigų ir neišsivysčiusias šalis turi sukišę Amerikos bankai. Pavyzdžiui į Meksiką turi sukišusios \$13.5 bilijono. O Brazilijos, Argentinos, Taivano, Filipinų ir Pietų Korėjos skolos sudaro tris ketvirčius Amerikos bankams.

Skolų jau nebepajėgia mokėti Meksika, Bolivija, Argentina. O už jas yra daug biednesnių šalių ir daug giliau paskendusį skolose. Šios šalys finansininkų suvažiavime Toronte buvo slepiamos, kad iš jų bėgimas svetimos valiutas nepribaigtų jų visiškai.

Finansininkams nėra paslaptis, kad vienai šaliai subankrutavus seks kitos bankrutavimas, taip ir gali prasidėti bankrutavimų grandinė, kas sukeltų kapitalistinio pasaulio finansinėje struktūroje paniką, kokia buvo kilusi Didžiosios depresijos metais.

Žinoma, nuo bankroto laikinai gali išgelbėti Pasaulinis kapitalistinių šalių bankas, gelbėdamas jas verktinai reikalingomis paskolomis be palūkanų ar už visai mažas palūkanas. Taip, gali laikinai išgelbėti, bet ar tas jas išgelbėtų nuo didėjančio nuskurdimo, kurį kelia joms imperialistinių šalių monopolijos, pusdykiai iš jų pirkdamos žaliavas ir brangiausiai joms parduodamos savo pramoninius gaminius.

Išnaudojamas proletariatas kapitalizmui kasa duobę, lygiai jam kasa duobę ir išnaudojamos biednos Trečiojo pasaulio šalys. Tų šalių darbo liaudis nustumta į skurdo dugną, nebegalėdama toliau gyventi, kelia savo balsą.

Prasideda sąjudis už Amerikos atitaisymą

National People's Action koalicija pradėjo sąjudį už Amerikos atitaisymą. Išties, Amerika yra sugadinta. Iš didelių ėjimų kaip "Great Society", "War Against Poverty" beveik nieko nebeliko. Penkiasdešimties metų darbo liaudies iškovojimai vis labiau siauriami ir išbraukiami. Prez. Reaganas, atstovaujantys didžiojo biznio interesams, su savo programomis liaudies interesus baigia "pamiršti". Netgi ir kai kurie politikieriai pripažįsta, kad iš biednų ima, o turtingiems duoda.

Kad liarmuoja darbo liaudis dėl nedarbo ir infliacijos, kad liarmuoja fermeriai, kad tūkstančiais bankrutuoja smulkesni bizniai, kad skurdžiams gyvenimas darosi vos bepakeliamas, o didžiosios monopolinės korporacijos kaip šienavosi, taip šienauja pelnus, išties, Amerika nebe liaudies, o didžiųjų monopolinių korporacijų, didžiųjų bankų tinklų, pasigrobusių krašto ūkį taip, kad iš jų turėjus vis daugiau naudos.

National People's Action koalicijos pradėtas sąjudis už Amerikos atitaisymą ir nukreiptas daugiausia prieš korporacijas, didžiuosius bankus bei kapitalo interesus. Rugsėjo 15 dieną sąjudžio už Amerikos atitaisymą atstovai, suvažiavę iš visos Amerikos kaip iš Iowa, Nebraska, Californijos, Michigano ir kitų valstijų, Niujorke Wallstryto bankų rajone suruošę demonstraciją ir garsiai skandavo "Atiduokite Ameriką liaudžiai!"

People's Action koalicijos pirmininkė Gale Cincotta suvažiavusiems sąjudžio dalyviams akcentavo, rodydama pirštu į Wallstryto bankus, kad jiems rūpi ne liaudis, o trisdešimt sidabrinių. Mes norime atitaisyti Ameriką, nes ji yra mūsų, ji kalbėjo. Niujorkietė Pauline Wilson, kalbėdama nuo laiptų, ant kurių pirmasis Amerikos prezidentas George Washington davė priesaiką, susirinkusiems tiesiai rėžė, kad jie (bankai) liepia mums palaukti, kol atitaisys, bet mes nebegalime laukti. Korporacijos nusigrįžo nuo mūsų. Didieji naftos pinigai turi būti investuojami į mūsų bendruomenes.

Sąjudis už Amerikos atitaisymą reikalauja, kad su jos atstovais pasimatytų Chase Manhattan banko, America banko, Atlantic-Richfield, Prudential apdraudos, ATT, Citicorp ir J. P. Morgan vadovai. Girdi, jiems reikia pasakyti, kad tūlą laiką pagyventų darbininkų rajonuose, kad pamatytų ką jų politika daro krašto darbo liaudžiai. Ne tik pasakyti, o ir versti juos pagyventi.

Tolygios demonstracijos jau vyko Čikagoje, Clevelande, Washington, D. C. ir kituose miestuose. Ir visose demonstracijose buvo akcentuojama, kad už nedarbą, už energijos brangumą, už nepaisymą žmonių sveikatos ir nesirūpinimą butų fondu yra atsakingas prez. Reaganas ir didysis krašto biznis.

2

Dienos temomis

Dar ko, vanduo virs sutromis

Visa Amerika žino, kad dėl vandens užteršimo ežeruose, upėse mažėja žuvies. Dažnai girdisi per radiją, televiziją ir laikraščius pranešimai, kad nevalgykite daug žuvies, netgi iš tokio milžiniško Michigano ežero, nes nuo užteršto vandens ji yra nuodinga.

Gamtos apsaugos tarnyba dirba išsijuosiusi, kad vandens užteršimui būtų pastotas kelias, kad fabrikai ir miestai bei miesteliai su nutekamaisiais vandenimis į vandens paseinus būtų paimti už parkpos.

Tamtos apsaugos tarnybai kovoti su vandens teršėjais kaštuoja pinigai. 1979 metais federalinė valdžia šiam reikalui buvo paskyrusi \$4.2 bilijono. Siemet prez. Reaganas, kad Pentagonui būtų daugiau pinigų, bepaskyrė vos \$2.4 bilijono. Vadinasi, tegul vandens baseinai virsta sutromis, o kad žmonės užterštu vandeniu nuodysis, kas čia tokio!

Laisvės statulai bėda

Vadinamoje ašarų saloje Laisvės statulai, kuria didžiuojasi Amerika, 1986 metais sukaks šimtas metų. Statula nėra jau taip sena, bet vistiek pasenusi, aprupėjusi, būtinai reikalingas remontas, kad nenugriūtų ir nesubyretų. Nacionalinių parkų tarnyba, turėdama galvoje prez. Reagano "voluntarizmo" (savanoriškumo) programą, kreipiasi į visuomenę aukų Laisvės statulos remontui, kad per šimto metų jubiliejų nebūtų gėda, jog ji apeista.

Pro Laisvės statulą yra praplaukęs ir ne vienas Amerikos senosios kartos lietuvis. Statula yra ir Amerikos demokratinių laisvių simbolis. Matyt, ji Amerikos demokratiniams laisvėms nebe reikalinga, jeigu jos remontavimui reikia iš visuomenės elgetauti dolerius. O gal, kaip Amerikos demokratinės laisvės griūva, taip ir ji palikta sugriūti.

Kalbant apie Amerikos demokratines laisves

Amerikos pažangiajai liaudžiai yra plačiai žinomas laikraštis "Daily World". Jis išsilaiko iš pranešimų ratų ir darbo žmonių aukų, jis atstovauja darbo liaudies idėjoms, kovoja prieš žmogaus kito žmogaus išnaudojimą, už demokratiją, socialinę pažangą ir taiką pasaulyje.

Bet štai, kad ir skelbiamos Amerikoje demokratinės laisvės, laikraščio platintojams nėra saugu, už laikraščio platinimą gali būti areštuoti. Taip atsitiko gegužės 10 dieną prie Wheeling-Pittsburgh plieno fabriko. Du platintojai buvo areštuoti, kad be leidimo platino laikraštį, nežiūrind kad leidimo niekad nėra reikėję ir iki dabar laikraštis platinamas be leidimo. Nukentėjusieji už laikraščio platinimą, policijai iškėlė bylą.

Mandatas taikai

Eina kalbos, kad du politikieriai diskusavo apie branduolinės bombos išaldymą. Vienas savo kolegos politikieriaus paklausė: "Ar tu nebijai branduolinio karo?" Anas atsakė: "Ne, nebijau. Bijau aš basuotojų".

Tenka laukti, kad šis sąjudis už Amerikos atitaisymą didės ir plėsis. Ne tik pilkoji Amerikos liaudis, organizuoti darbininkai, skurdžiai, bedarbiai, o ir bankrutuojantys mažesni biznieriai, jų kompanijos ir netgi vidutiniškai fermeriai sunerimę, kad reikia kas nors daryti—Ameriką atitaisyti, kad vėl žengtų pažangos keliu.

Išties, politikieriams yra ko bijoti basuotojų. Kampanija už išaldymą branduolinės bombos vyksta visoje šalyje. Wisconsin valstijoje už išaldymą jau pasisakė net 76 procentai piliečių, turinčių teisę balsuoti. Virginia valstijoje taikos šalininkai pasiryžę surinkti 15,000 parašų, kad per balsavimus būtų ant baloto uždėtas klausimas pasisakyti už išaldymą ar prieš. Čikagoje Einsteino vardo Taikos premijos fundacija ruošiasi paskelbti visoje šalyje kampaniją už išaldymą ir ketina vien Čikagos mieste surinkti 500,000 parašų už išaldymą. Kituose miestuose ir vietovėse visoje šalyje nuotaikos už išaldymą. Politikieriams yra ko bijoti.

Apie ispaniškai kalbančius

Didžiuosiuose miestuose negrų getuose stačiai baisu. Kiek ten skurdo, nešvaros, atsilikimo, nėra žodžių pasakyti. Ne ką geriau yra ir ispaniškai kalbančių amerikiečių getuose. Jie irgi diskrimuojami kaip negrai, jų gyvenimo lygis nedidesnis už negrų, kaip vienu, taip antru daugiausia skurdžiai, vegetuojantys iš socialinio aprūpinimo pašalpu.

Amerikoje ispaniškai kalbančių yra apie 15 milijonų žmonių. Kaip negrai, taip jie valdančiųjų yra pastumti į šalį, ypač prez. Reagano administracijos visokiausiomis prieš skurdžius nukreiptomis programomis.

Kongresinio vadinamo "caucus" darbuotojas kong. Robert Garcia tiesiai sako, jog prez. Reagano administracija ispaniškai kalbančiams tiek daug bloga padarė per dvejus metus, kiek nėra padaryta per visą šio krašto istoriją.

Paruošė J. Ž.

Trumpai

— Illinois automobilių pramonės darbininkų profsąjungos politinis veiksnys užgyrė Adlai E. Stevenson kandidatūrą gubernatoriaus postui.

— Visoje šalyje 36-šiose vietose iš 75 šalių apie 10,000 svetimšalių gavo JAV pilietybes.

— Senatas atmetė sumanymą, kad mokyklose būtų įvestas poteriavimas.

— Illinois gubernatorius Thompson vetavo įstatymo projektą, pagal kurį nuteisti mirties bausme būtų žudomi nuodingomis adatomis (injection), o ne elektros kėdėje.

— Prez. Reaganas darbininkams sukėlė gardaus juoko, kai jis itaų festivalyje kalbėdamas akcentavo, kad jis kiekvieną vakarą eidamas gulti apie nieką tiek daug negalvoja, kaip apie tuos, kurie neranda darbo.

— Illinois yra penkta valstija ispaniškai kalbančių žmonių skaičiaus atžvilgiu. Visoje Amerikoje ispaniškai kalbančių yra apie 15 milijonų.

— Pasirodo, kad į JAV pietų Airijos fašistų lyderis Ian Paisly bus įleistas čia turėti prakalbų maršrutą. Valstybės departamentas sutiko jam duoti įvažiavimo vizą.

Prancūzija nepaisys Reagano sankcijų

Pasibaigė oficialus Prancūzijos prezidento F. Miterano vizitas į Graikiją. Jis buvo čia atvykęs Graikijos Respublikos prezidento K. Karamanlio kvietimu. Įvykusiose derybose abiejų šalių vadovai apsvarstė dvišalių santykių klausimus, taip pat tarptautines problemas.

Kalbėdamas per pietus, surengtus aukšto svečio iš Prancūzijos garbei, K. Karamanlis pasakė: "Norint apginti taiką reikia pašalinti priežastis, kurios jai kelia grėsmę. Tai galima pasiekti tik sudarius pasitikėjimo klimatą pasaulyje, kas gali būti užtikrinta tik esant kontroliuojamai jėgų lygybei kiek galima žemiausiu lygiu. Tai nesunku pasiekti esant gerai valiai ir blaiviam protui".

Pasibaigus oficialioms deryboms su Graikijos vadovybe, čia įvyko spaudos konferencija, kurioje Prancūzijos prezidentas atsakė į vietinių ir užsienio žurnalistų klausimus.

Į klausimą dėl sankcijų, kurias

įvedė JAV, draudžiančios tiekti įrengimus dujotiekiai Sibiras—Vakarų Europa tiekti, Prancūzijos Respublikos vadovas pasakė, kad jo šalis gerbs visus Prancūzijos kompanijų pasirašytus susitarimus. Jis pridūrė, kad Prancūzija "nedalyvaus Amerikos sankcijų prieš TSRS žaidimuose" ir apibūdino Reagano grąšimus Prancūzijai dėl dujotiekio kaip "kišimasi į jo šalies vidaus reikalus". F. Miteranas pabrėžė, kad Prancūzija neįsijungs į Tarybų Sąjungos "ekonominę blokadą", ko siekia Vašingtonas. "Prancūzija,—pabrėžė jis,—nepriklausoma šalis ir daro tai, ką, jos nuomone, reikia daryti sutinkamai su suverenios valstybės principais".

Į klausimą dėl Palestinos problemos F. Miteranas pasakė, kad Prancūzija remia Izraelio ir Palestinos valstybių egzistavimą ir pripažįsta Palestinos išsivadavimo organizaciją palestiniečių tautos interesų atstove, nors oficialiuose susitarimuose tai neišforminta. X.

Propagandinės diversijos prieš Lenkiją

NATO šalių radijo stotys pastaruoju metu išplėtė Lenkijai priešišką propagandinę kampaniją iki neregėto masto, pažymi laikraštis "Tribuna liudu". Jis primena, kad LLR užsienio reikalų ministerija griežtai protestavo prieš JAV, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos ir VFR radijo stočių propagandinės diversijas prieš Lenkiją.

Visas "Laisvosios Europos", "Amerikos balso" ir kitų radijo stočių, transliuojančių laidas lenkų kalba, naudojamų priemonių arsenalas naudojamas padėčiai Lenkijoje destabilizuoti. Laidose raginama organizuoti iraušes, pradėti broližišką pilietinį karą. Tik praėjusį mėnesį, rašo "Tribuna liudu", Lenkijai priešiški aiškiai kurstomojo pobūdžio radijo laidų skaičius padidėjo trigubai. Propagandinės diversijos eskalavimu suinteresuoti socialistinės Lenkijos priešai, užkietėję taikaus sambūvio ir tarptautinio įtempimo mažinimo priešai.

Visa tai atspindi JAV administracijos kursą, kurio tikslas—beatodairiškai kištis į socialistinių šalių vidaus reikalus, smogti smūgi socialistinei sandraugai. Tai kartu patvirtina, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose, Prancūzijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Vokietijos Federalyvinėje Respublikoje įteisinta įžūlaus kišimosi į Lenkijos ir kitų valstybių vidaus reikalus praktika. Tokia veikla tolygi psichologinio karo paskelbimui Lenkijai, ji prieštarauja tarptautinės teisės normoms.

Valstybių, kurioms buvo pareikštas LLR užsienio reikalų ministerijos protestas, vyriausybės, pabrėžia "Tribuna liudu", yra atsakingos už Lenkijai priešišką radijo stočių programų pobūdį. Propagandinė diversija prieš Lenkiją vykdoma ne tik atitinkamiems NATO šalių valstybinams organams sutinkant, ją taip pat vairoja tuo suinteresuoti vyriausybinių sluoksnių, be to, diversijų ir žvalgybos centrai.

Kai kurių Vakarų šalių vyriausybės remia kontrrevoliucinį pagrindį Lenkijoje, rašo šiandien laikraštis "Zolnież volnosci". Tai patvirtina laidos Vakarų ardomųjų Vilnia, 1982 spalio 14

radijo stočių, kurios kasdien kursto ir transliuoja detales instrukcijas, kaip išprovokuoti šalyje antilaudines akcijas.

Vakarų radijo stotys, pažymi laikraštis, mėgina atgaivinti KOSKOR "Nepriklausomos Lenkijos konfederacijos" ir kitų kontrrevoliucinių grupių veikėjų, kurie anksčiau darbuosį vadovaujančiuose "Solidarumo" postuose, politines iliuzijas.

Šie pasitraukę į pagrindį antisocialistinių akcijų, kurioms buvo padarytas galas karinės padėties įvedimu šalyje, įkvėpėjai ir organizatoriai turi suprasti, jog socialistinė valstybė turi jėgų, kad užkirstų kelią jų priešiškai veiklai, pabrėžia "Zolnież volnosci". X.

Gvatemaloj naujas partizanų frontas

Gvatemalos patriotai iš sukilėlių ginkluotųjų pajėgų—šios Centrinės Amerikos šalies revoliucinės karinės politinės organizacijos sudarė naują partizanų frontą. Jo būriai pradėjo kovos veiksmus centriniuose Gvatemalos rajonuose.

Naujasis frontas pavadintas Tekuno Umano vardu. Šis legendinis indėnų karys praeityje vadovavo gvatemaliečių tautos išsivadavimo kovai prieš kolonizatorius ispanus. Jo vardas Gvatemaloje—patriotizmo, narsumo, ištikimybės išsivadavimo kovos idealams simbolis.

Naujo fronto sudarymas, sakoma čia išplatintame sukilėlių ginkluotųjų pajėgų pareiškime,—tai atsakymas į terorą ir represijas, kurių griebiasi Amerikos imperializmo plačiai remiamas kruvinas generolo Rioso Monto režimas. Mūsų tauta, pabrėžiama dokumente, pasiryžusi kovoti prieš neapkenčiamą diktatūrą, už teisę pačiai lemti savo likimą.

Tekumo Umano fronto kovos veiksmai, kurie yra bendro ginkluotos kovos aktyvinimo plano dalis, priartina liaudies pergalę. Ji kovoja už tai, kad į valdžią ateitų revoliucinė demokratinė vyriausybė ir būtų atkurti laisvės ir demokratijos principai Gvatemaloje.

Kinijoje grįžta kapitalistinė ekonomika

Kinijos spaudos duomenimis, KLR vien prekybos ir buitinio aptarnavimo sferose dabar yra apie 1,5 milijono vadinamųjų "pavienių ūkių". Juose dirba beveik du milijonai žmonių. Per pastaruosius trejus metus "pavienių ūkių" pagausėjo aštuonis, o juose dirbančių—septynis kartus. Dar daugiau tokių verslų, rašė laikraštis "Guanminžibao", gyvuoja be oficialaus leidimo.

Būtų per anksti tvirtinti Kinijoje atsiradus kapitalistiniam sektoriui. Tačiau, kaip sako kinų patarlė, ir stora virvė pradeda pūti nuo vieno siūlo. Kinijos valstybės tarybos premjeras Čzao Czijanas, kalbėdamas šių metų pavasarį visos Kinijos darbininkų suvažiavime, patvirtino, kad ši politika nesikeisianti.

Vadinamasis "ekonomikos pagyvėjimas" atgaivina šalyje daugelio sanklodų ekonomiką, skatina Kinijos ir užsienio buržuaziją. Viename tokių pobūdžio propaganinių straipsnių rašoma, kad KKP ne tik visapusiškai palaiko nuomonę, jog reikia atverti duris privačiai iniciatyvai, bet ir ginti savininko interesus politiškai, teikti jam piniginę pagalbą, duoti žaliavų, medžiagų. Tai ne laikina priemonė, o ilgalaikis kursas.

Dar prieš pusantų metų privačiai verstis buvo galima tik savo šeimoje ir samdyti du mokinius. Dabar, remiantis neseniai priimtu Valstybės tarybos ir KKP CK nutarimu, leidžiami privatūs verslai pasitelkiant gimines, leidžiama turėti du "padėjėjus" ir penkis "mokinius".

Neseniai kalbėdamas pasitarime ekonominės reformos reikalu, žinomas Pekino ekonomistas Siue Muciao pažymėjo, kad Kinijoje daugelyje vietų jau pasirodė privatinės "nesocialistinės ir nesocialistinio pobūdžio" įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 10 samdomų darbininkų ir tarnautojų. Be to, pasak jo, kai kuriose valstybinėse įmonėse bei fabrikuose darbininkams ir tarnautojams leidžiama inešti savo santaupas gamybai vystyti ir priklausomai nuo pajaus gauti pajamų.

Vieni prekiauja savo darbo mušėmušiais, kiti šliurėmis. Privačios smuklės, kaip rašė laikraštis "Čzungo cianbao", sėkmingai konkuruoja su valstybinėmis valgyklomis, užkandinėmis. Atidaromos privačios radijo aparatūros, dviračių radijo aparatūros, dviračių remonto dirbtuvės. Sumanus jaunuolis vienoje Pietų Kinijos provincijoje įkūrė cikadu supirkimo ir eksportavimo į Honkongą kompaniją.

Nuošalyje "nuo nauju kryptų" neliko ir Kinijos kaimas. Iki šių metų pradžios daugiau kaip 90 procentų žemės ūkių brigadų pradėjo dirbti vadinamosios gamybinės atsakomybės principu, kai žemės ūkių produkcijos užduotys duodamos atskiroms kiemų grupėms. Pastaraisiais mėnesiais laikraštis "Zemminžibao" nerimątingai rašė apie šį "eksperimentą". Daugelyje šalies rajonų, pažymėjo KKP CK, imta savavališkai dalyti žemę, dažnai net anksčiau nesuformuotiems, bandoma laukus perleisti pagal įpėdinystę. Šandunio provincijoje, rašė "Zemminžibao", buvo parduotas žemės sklypas ir 50 brigadai priklausiančių pastatų.

KLR kuriamos įvairios pavieniškų "sajungos" ir "susivienijimai". Praėjusių metų liepos mėnesį Charbine įkurta viena tokių sąjungų, į savo eiles įtraukusi 800 žmonių ir turinti filialų visuose septyniuose miesto rajonuose. Sanchajuje aktyviai veikia 1979 metų rugsėjo mėnesį įkurta "Sanchajaus patriotinė statybos kompanija", į kurią įeina tūkstantis buvusių pramonininkų ir prekybininkų, o jos kapitalas pasiekė 57 milijonus juanių.

Pavienininkams leidžiama net stoti į KKP ir kurti "šakines" partines organizacijas. Buvęs stambus kapitalistas, dabartinis Kinijos tarptautinės investicijų korporacijos prezidentas Žun Izenis yra visos Kinijos liaudies atstovų nuolatinio komiteto narys. Daugelyje vietinių liaudies atstovų susirinkimų ir Visos Kinijos liaudies atstovų susirinkime, kaip praneša Kinijos spauda, pavieniškų ūkių savininkai jau gavo tam tikrą skaičių vietų. Suaktyvino savo veikla organizacijos, jungiančios buvusius pramonininkus ir prekybininkus.

Privačiasavinikiškos ideologijos bacilos, turtėjimo dvasia plinta Kinijos visuomenėje, užkrečia įvairius visuomenės sluoksnius, ypač jaunimą. "Per pastaruosius dvejus trejus metus,—rašė "Zemminžibao" apžvalgininkas,—visur plinta kontrabandinė veikla, spekuliacija, kyšininkavimas. Buržuazinė ideologija griaua visuomenės moralinius pamatus".

Kinijos vadovybė ir propaganda tikina, kad šios tendencijos yra griežtai kontroliuojamos. Girdi, privatūs ūkiai nepajėgs padaryti neigiamo poveikio socialistiniam liaudies ūkiui ir visai visuomenei. Tačiau sprendžiant iš visko, jau dabar Pekinui ne visada ir ne visur pavyksta pažaboti privačiasavinikišką stichiją. Šių "įtakų" nepamiršo paminėti ir Vakaruose. "Panašus eksperimentas,—rašė laikraštis "Washington Post",—gali iš esmės pakeisti Kinijos socialinę struktūrą".

B. Barachta
("Pravda")

REMIJA MEKSIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMĄ

Meksikos pažangioji visuomenė plačiai remia prezidento Chosė Lopo Portiljo vyriausybės nutarimą nacionalizuoti privačius bankus ir griežtai kontroliuoti visas valiutų keitimo operacijas. Visos kairiosios partijos, taip pat svarbiausi šalies profsąjungų susivienijimai skelbia šiomis dienomis pareiškimus, kuriuose tvirtai pritariama naujiems svarbiams vyriausybės žingsniams Meksikos nacionalinei nepriklausomybei ir suverenumui stiprinti. Kartu šiuose pareiškimuose pažymima, jog visiškai galimas daiktas, kad dešinieji sluoksniai, visi tie, kuriems nepatinka privačių bankų nacionalizavimas ir kitos vyriausybės priemonės, pradės ardomųjų veiksmų kampaniją. Dabar, kaip niekada anksčiau, būtina visų šalies pažangiųjų jėgų vienybė, pasirengimas duoti atkirtį Meksikos reakcijos provokaciniams išpuoliams, sakoma Meksikos jungtinės socialistų partijos pareiškime.

Straipsnis Čekoslovakijos laikraštyje "DIDĖJA ATKIRTIS DIKTATŪRAI

Savaitraštis "Tvorba" išspausdino straipsnį, kuriame demaskuoja Vakarų propagandos šmeižikiškus teigimus dėl Čekoslovakijos ir Vatikano derybų. Šios derybos vedamos nuo 1964 metų ir jų metu buvo išspręsta nemaža svarbių problemų, pavyzdžiui, liečiančių susitarimą dėl naujų katalikų vyskupų paskyrimo Čekoslovakijos vyskupystėse.

Čekoslovakijos atstovai, rašo savaitraštis, ketina ir ateityje vesti konstruktyvias derybas laikantis savitarpio gerbimo principo. Tačiau derybose su Vatikanu Čekoslovakija negali priimti tokių pasiūlymų, kurie prieštarauja šalies įstatymams. Nepaisydamas šių įstatymų, nurodoma straipsnyje, Vatikanas nelegaliai paskyrė kelis vyskopus Čekoslovakijoje. Būtų geros valios aktas tai, jeigu popiežius Jonas Povilas II anuliuotų šiuos paskyrimus.

Kaip pažymi savaitraštis, daugelis Čekoslovakijos katalikų dvasininkų pagrįstai kelia klausimą, kodėl Vatikano kardinolai draudžia dvasininkams dalyvauti judėjime taikai ginti. Čekoslovakijos dvasininkija klausia, kodėl katalikų dvasininkai, pavyzdžiui, Čeko-

slovakijos Socialistinėje Respublikoje, neturi teisės steigti organizacijas taikai ginti? Kodėl, pavyzdžiui, kai kurie kardinolai Romoje stoja prieš Čekijos katalikų dvasininkijos asociaciją "Pacem in teris", kurios veikla teigiamai vertinama Čekoslovakijos Socialistinėje Respublikoje? Šis susivienijimas nepageidautinas Vatikanui todėl, kad jis aktyviai remia savo liaudį, taikiai Čekoslovakijos Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinės sens draugos šalių politiką. Vatikanui nepatinka ir tai, kad ši organizacija nepritaria bažnytinės emigracijos išdavikiškai veiklai.

Būdinga tai, pastebi "Tvorba", kad kai kurie kardinolai Vatikane norėtų paleisti "Pacem in teris". Tačiau Lenkijos dvasininkijos, kuri aktyviai padeda "Solidarumui", Vatikano draudimas neliečia. Priešingai, Vatikanas palankiai žiūri į dalies Lenkijos dvasininkijos ardomąją veiklą.

Taigi, pabrėžia savaitraštis, Vatikanas leidžia veikti tik tokioms religinėms organizacijoms, kurios stoja prieš socializmą, ir uždraudžia tas organizacijas, kurios remia taiką ir socialinę pažangą.

Cilės diktatoriaus Pinočeto režimas pergyvena labai aštrią socialinę bei ekonominę ir politinę krizę. Praėjo devyneri metai nuo to laiko, kai jis po fašistinio ginkluoto pučo užgrobė valdžią. Per tą laiką šalies finansinė ir ekonominė padėtis pasidarė katastrofiška. Cilės skola užsieniui pasiekė neregėtą jos istorijoje lygį—16 milijardų dolerių. Ties kracho riba atsідūrė daugelis, pramonės gamyba sumažėjo 20 procentų, o statybos darbai—56 procentais. Nuolat didėja kainos, bedarbių armija. Dabar šalyje neturi darbo daugiau kaip 1 milijonas 100 tūkstančių žmonių, tai yra daugiau kaip ketvirtadalis visų darbingų gyventojų.

Suteikusi JAV imperialistinėms korporacijoms teisę šeiminkauti šalyje, Pinočeto klika vykdo nusikalstamą antilaidinį ir antinacionalinį kursą, kuris skaudžiai atsiliepija ne tik plačiosioms darbo žmonių masėms, kurioms badas ir skurdas yra nuolatiniai gyvenimo palydovai, bet ir buržuaziniams gyventojų sluoksniams. Bankrutuoja daugelis šimtų Cilės pramonės imonių ir žemės ūkio fermų, nepajėgiančių išlaikyti Amerikos kapitalo spaudimo.

Tokiomis sąlygomis vis didesni užmoji gauna šalyje pasipriešinimo fašistinei diktatūrai judėjimas. Cilės sostinėje Santjage neseniai įvyko masinė darbo žmonių ir mokslus einančio jaunimo demonstracija su šūkiu "Duonos, darbo,

laisvės!" Plečiasi streikai, vis aktyviau stoja prieš diktatūrą profesingų organizacijos. Keturiuos šalies svarbiausios profsąjungos pareikalavo, kad Pinočetas atšauktų antitarbininkiškus įstatymus. Stiprėja visų pažangių ir antifašistinių jėgų vienybė. Šių jėgų avangarde žengia Cilės komunistai.

Vienintelė priemonė, kurios dėka diktatūra dar laikosi valdžioje, yra teroras ir masinės represijos. Kasdien daugėja jų aukų. Kalėjimus ir koncentracijos stovyklas papildė vis nauji kaliniai. Vien birželio mėnesį buvo suimta per 3000 žmonių. Karinio tribunolo teismui atiduota dešimtys Cilės patriotų, apkaltintų masinių demonstracijų organizavimu Santjage. Kaip pranešama iš Cilės, Pinočetas ketina priimti naują įstatymą, kuriame būtų numatyta mirties bausmė ir kalėjimas iki gyvos galvos visiems, kurie įtariamai vadinamąja ardomąja veikla.

Fašistinio režimo nusikaltimai kelia didelį pasipiktinimą visame pasaulyje. Šis režimas vis labiau izoliuojamas tarptautiniu mastu. Ir tik Vašingtonas kaip ir anksčiau globoja Pinočeta, teikia jam įvairią paramą, pirmiausia karinę. Nepaliaujamu srautu plaukia į Cilę Amerikos ginklai baudžiamosioms operacijoms prieš Cilės liaudį. Bet jokios represijos negali palaužti čiliečių pasiryžimo kovoti su fašizmu, ką įtikinamai rodo jų vis vieningesni ir masiškesni veiksmai prieš diktatūrą. N. Čigiris

ŠKOTIJA — VARGO ŠALIS

Škotija—vienas gražiausių ir dingiausių kraštų Britanijos salose. Kalnai ir lygumos labai vaizdingi ir retai apgyvendinti. Vaikščiodavau tenai ištisas valandas, nesutikdamas nė gyvos dvasios. Keliai daugiausia negrįstai, siauručiai. Kur ne kur švyluoja balti namukai. Kaimečiai visiškai maži ir tušti, o pakrantėje išsikūrusiuose nedideliuose miesteliuose tyliai srovena savas gyvenimas. Jie atrodo apleisti. Iš tikrųjų niekas jais deramai nesidomi.

Škotijos vartotojų tarybos neseniai išspausdintame pranešime tarp kitko sakoma: "Skurdas ir netekimai Škotijoje yra masinio pobūdžio. Net 300 tūkstančių kaimo gyventojų neturi elementariausių patogumų". Tarybos pirmininkės Barboros Keli liudijimu, nameliuose, kurie iš pirmo žvilgsnio atrodo jaukūs ir gražūs, nėra nei vanden-tiekio, nei elektros, nei kitų patogumų. Kaimeliai beveik visiškai atskirti nuo pasaulio, žmonės gyvena vienas kitą. Kokiai bėdai atsitikus, nėra kas ateina į pagalbą.

Kruopščiai ištyrę šių žmonių gyvenimą, tarybos darbuotojai konstatavo, kad vaikams iki šiol tenka eiti į mokyklą daugelį kilometrų. Ir žiemą, ir vasarą, per šaltį ir karštį. Daugelį vaikų į mokyklą nugabena upėmis, ežerais. Blogais orais tai gana pavojinga. Artimiausia ligoninė paprastai už 300-350 kilometrų. Daugelyje rajonų nėra visuomeninio transporto.

Valstiečiai ir smulkūs nuomininkai Škotijoje per visą jos istoriją buvo beteisiai ir gyveno skurdžiai. Visa žemė lygumose ir priekalnėse priklausė turtingiems žemvaldžiams. Kai avininkystė ėmė duoti dideles pajamas, jie ėmė valstiečius varyti nuo žemės, paversdami ją ganyklomis. Vargetos valstiečiai arba mirdavo iš bado, arba iškeleliudavo į Kanadą, JAV, Australiją. Dėl to praėjusiam amžiuje priekalnės ir lygumos ištuštėjo. Ten iki šiol beveik nėra žmonių. Kurie liko tėvynėje, tapo samdomais žemės ūkio darbininkais, šiaip

taip sudurdami galus su galais. Dalis gyventojų patraukė į pajūrį, kur užsiima žvejyba.

Anglijos vyriausybė šiemet ketina gauti 8-15 milijardų svarų sterlingų pelno iš naftos gavybos Šiaurės jūroje. Tai leis konservatorių kabinetui elgtis taip, tarsi Anglija dar būtų galinga imperija. Didžioji dalis šios naftos išgaunama Škotijos pakrantėje. Deja, Škotija gauna tik mažą dalį šio pelno savo ekonomikai plėtoti, nors Anglija dabar per dieną išgauna naftos daugiau negu bet kuri OPEK šalis, išskyrus Saudo Arabiją. Mat naftos savininkai yra stambios tarptautinės monopolijos. 77 procentai Anglijos pramoninių ir buitinių dujų taip pat priklauso tarptautinėms korporacijoms, kurias daugiausia tvarko amerikiečiai.

Didžiausia lėšų dalis už parduotą naftą ir dujas skiriama branduolinei ginkluotei, kariuomenei išlaikyti. Nė vienas svaras sterlingų iš šių pinigų neskiriamas škotų gyvenimui gerinti. Vartotojų sąjungos duomenimis, daugelyje rajonų, ypač kaimo, darbo žmonių užmokestis dešimt kartų mažesnis už vidutinį darbo užmokestį šalyje. Ne tik valstiečiai, bet ir darbininkai daug ko netenka. R. Reagano bandymas sutrukdyti tielti įrengimus dujotiekio Sibiras—Vakarų Europa tiesimui Škotijai irgi gali turėti neigiamą pasekmę. Kompanija "John Brown" pagal tarybinius užsakymus ir pagal Amerikos licenzijas čia gamina dujų turbinas. Jei firma paklus Vašingtono "sankcijoms", ji neteks 104 milijonų svarų sterlingų, o tūkstančiai škotų—darbo.

D. Oldridžas
Anglų rašytojas

— Naujoji ku-klus-klanų konfederacija, susiorganizavusi iš septynių skirtingų rasistinių ir antisemitų grupuočių, planuoja lapkričio 6 dieną Vašingtone demonstraciją.

— Nežiūrint kilusių protestų, Niujorko švietimo taryba nutarė remti trijose vidurinėse mokyklose mokymą karinio meno.

TSRS ir JAV žurnalistai turėjo susitikimą

Prieš kurį laiką į JAV buvo atvykusi Tarybų Sąjungos žurnalistų delegacija, kurios sudėtyje buvo ir plačiai žinomas Amerikos lietuviams Vilniaus "Tiesos" vyriausias redaktorius Albertas Laurinčiukas.

Tarybų Sąjungos ir Amerikos laikraščiu redaktorių susitikime daugiausia buvo svarstoma TSRS ir JAV žurnalistų dalyvavimas kovoje už įtempimo mažinimą, prieš branduolinio karo grėsmę, už dviejų šalių tautų geresnį savitarpio supratimą.

Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų žurnalistai gali daug padaryti, kad mažėtų tarptautinis įtempimas, pavyzdžiui, daugiau nušviesdami Jungtinėse Amerikos Valstijose išsiplėtusį judėjimą už branduolinio ginklo išaldymą, pasakė susitikime Amerikos delegacijos vadovas, laikraščio "Boston Globe" redaktorius Tomas Vinship.

Forumo dalyviai iš Tarybų Sąjungos tiesiai kėlė klausimą dėl spaudos darbuotojų visuomeninės atsakomybės, pažymėjo, jog doras žurnalistas negali ir neturi likti nuošalyje, kai reikalas liečia taikos likimą, būtinumą užkirsti kelią termobrandaoliniam karui.

Prisidėti prie kovos už tai, kad būtų užkirstas kelias branduoliniam karui—"ribotam" ar "ilgam",—tam skiria visas savo pastangas daugiataukstantinis TSRS žurnalistų būrys, pabrėžė Tarybų Sąjungos delegacijos vadovas, TSRS žurnalistų sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojas J. Lomka. Susitikimo dalyviai didelį dėmesį skyrė būtinumui visapusiškai pagerinti Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų santykius, pabrėžė, kad tai labai padėtų mažinti tarptautinį įtempimą. Buvo pažymėta, jog prie Tarybų Sąjungos ir Ame-

rikos santykių normalizavimo gali prisidėti masinės informacijos priemonių darbuotojai—tiek savo kasdieniniu darbu, tiek ir jų organizacijų savitarpio kontaktų plėtojimu. Naujosios Anglijos valstijų laikraščiu redaktorių draugijos prezidentas Nikolas Monsarafas pabrėžė, kad žurnalistų forume vyko konstruktyvus ir naudingas dialogas svarstomais klausimais. J.

PERU KOMJAUNIMO CK PLENUMAS

Šių metų spalio mėnesio pabaigoje Limoje įvyks Peru komunistinio jaunimo eilinis CK plenumas. Peru Komunistų partijos CK organas laikraštis "Unidad" rašo, kad plenumas prasidės tuo metu, kai šalis pergyvena didelę ekonomikos krizę. Stiprėja transnacionalinių, pirmiausia—Amerikos, monopolijų puolimas, vis žiauriau išnaudojami darbo žmonės, didėja nedarbas. Tai sunki našta sleigia plačiasias liaudies mases, kurių nepasitenkinimą atspindi aktyvėjantys protesto veiksmai. Vyksta kai kurių jėgų vienijimosi procesas. Šiomis sąlygomis valdantieji sluoksniai vis dažniau griebiasi represijų.

Peru komjaunimo CK plenumas vyks susikomplicavus tarptautinei padėčiai.

...

— Federalinės Rezervų Tarybos duomenimis, Amerikos pramonės apyvimas nukritęs iki 69.4 procento jos pajėgumo. Praeitais metais buvo apkrauta 79.8 procento.

— Austin, Texas, balsuotojai nubalsavo, kad branduolinis ginklas būtų išaldytas.

Vilnius, 1962 spalio 14

KULTŪRINIS gyvenimas

NAUJASIS LIETUVOS TSR FILHARMONIJOS SEZONAS

[PASAKOJA FILHARMONIJOS MENO VADOVAS R. ŽIGAITIS]

Numatome, kad tai bus intensyvus ir turiningas sezonas filharmonijos ir kitų respublikos kolektyvų bei atlikėjų kūrybinio bei koncertinio darbu, gastrolėmis, turtingas svečių iš broliškų respublikų ir užsienio koncertais.

Formuodami naują sezoną, siekėme pažymėti reikšmingus šalies gyvenimo įvykius, žymių praeities ir šiandienos menininkų sukaktis. Siekiame toliau vystyti sukurtas ir išpuoselėtas muzikinio gyvenimo tradicijas, brandiname naujas. Stengiamės užmegzti naujus, stiprinti ir gilinti anksčiau užmegztus meninius ryšius su daugelio respublikos miestų ir rajonų gyventojais.

Pagrindinius renginius skiriame TSRS įkūrimo 60-mečiui. Rugsėjo 25-spčio 5 d. rengiame III styginių kvartetų Vilniaus festivalį. Tai jau dešimtasį sąjunginis kamerinės muzikos festivalis. Dalyvauti jame pakvietėme 7 styginių kvartetus: žymius tarybinius kamerinius ansamblius—Borodino ir Šostakovičiaus kvartetus iš Maskvos, Komitaso kvartetą iš Jerevano ir Lysenkos kvartetą iš Kijevo, taip pat visus tris reprezentacinius respublikos kolektyvus—Lietuvos, Vilniaus bei Čiurlionio kvartetus.

Spalio 6-38 d. rengiame Lietuvos TSR ir broliškų respublikų muzikinių kolektyvų ir solistų festivalį. Jame dalyvaus filharmonijos simfoninis orkestras (diriguos J. Domarkas, A. Žiūraitis ir A. Dmitrijevas), Lietuvos kamerinis orkestras, pučiamųjų orkestras "Trimitas", TSRS valstybinis choras ir berniuku bei jaunuolių choras "Ąžuoliukas", Gruzijos TSR dainų ir šokių ansamblis "Rustavi", Sibiro smuikininkų ansamblis, Latvijos TSR valstybinės filharmonijos pučiamųjų kvintetas ir Lietuvos TSR kompozitorių sąjungos kamerinis ansamblis, pianistai D. Baškirovas, M. Petuciovas ir M. Rubackytė, smuikininkai M. Jašvil ir R. Katičius, vargonininkai O. Jančėna, L. Digrys ir B. Vasiliauskas, dainininkai T. Malyševa, N. Ambrazaitytė, E. Kaniava, G. Apanavičiūtė ir V. Prudnikovas. Surošime jaunųjų dainininkų R. Tumuliauskaitės, S. Stonytės, B. Tamašausko ir A. Markausko koncertus, kitų solistų ir ansamblių vakarus.

Lapkričio 3-18 d. numatome suruošti V respublikos jaunųjų atlikėjų festivalį. Šis renginys—ne tik jaunųjų menininkų ataskaita, tai ir paskutinis pasiruošimo etapas gruodžio mėnesį įvyksiančiam tarprespublikiniam M. K. Čiurlionio pianistų konkursui.

TSRS įkūrimo 60-mečiui skirtus renginius ruošime ir respublikos rajonuose.

Rugsėjo 14-22 dienomis turėjome tradicinę, jau septintus metus iš eilės naujųjų mokslo metų progą rengiamą muzikos šventę—šįsyk Pasvalio, Rokiškio ir Anykščių rajonų moksleiviams. Spalio 22-31 d. kelios atlikėjų grupės dalyvaus V dekadėje jaunimui Kelmės, rajone. Lapkričio 10-19 d. suruošime III

Vilnis, 1982 spalio 14

profesionaliojo meno dekadę Šiaulių rajone. Gruodžio 10-19 d. pirmą kartą numatome surengti muzikos dekadę darbininkams Klaipėdoje, Gruodžio ir vasario mėnesiais planuojame muzikos dienas Utenos ir Akmenės rajonuose. Akmenė—per pastaruosius aštuonerius metus jau šešioliktas respublikos rajonas, kuriame bus suruošta didelė ir prasminga pagarbos ir padėkos žemdirbiams muzikos šventė. Visi šie renginiai respublikos rajonuose—mūsų tarybinio muzikos meno, kolektyvų ir atlikėjų meninių rezultatų panorama—šventinės atskaitos respublikos gyventojams. Dalyvauti juose kviesime mūsų reprezentacinius kolektyvus, geriausius solistus.

Antroje sezono pusėje, kovo mėnesį, suruošime tradicinę muzikos vaikams savaitę ir III senosios muzikos ansamblių festivalį. Šiauliuose, balandžio pradžioje—VII Klaipėdos muzikinį pavasarį.

Sezone koncertų ciklais paminėsime N. Paganinio gimimo 200-ąsias ir J. Bramso gimimo 150-ąsias metines.

Vilniaus koncertų lankytojams vien pirmoje sezono pusėje siūlome tris filharmonijos simfoninio orkestro abonementinius koncertų ciklus (vienas jų—moksleiviams), du Lietuvos kamerinio orkestro (vienas—akademiniam jaunimui), fortepijono muzikos vakarų, kamerinių ansamblių, pučiamųjų kamerinės muzikos bei kitus abonementinius koncertų ciklus. Nemaža įdomių naujų koncertinių programų klausytojams pateiks visi mūsų kameriniai ansambliai. Su naujomis solinėmis programomis supažindins pianistai M. Rubackytė, P. Stravinskis, J. Karnavičius, B. Vainiūnaitė (pastarieji pradės keleriems metams planuotą didelį savo kūrybinį darbą—šiuolaikinės fortepijono muzikos koncertų ciklą), smuikininkai R. Katičius, E. Paulauskas, klarnetistas A. Budrys, dainininkai N. Ambrazaitytė, G. Kaukaitė, R. Maciūtė, V. Noreika, D. Sadauskas, A. Ciplys. Solinius koncertus suruoš pianistai A. Dvarionaitė, R. Butvila, violončelistas A. Šivickis, fleitistas V. Gelgotas, dainininkai I. Milkevičiūtė, V. Kuprys, J. Malikonis, kaip ir kasmet daug koncertų suruoš respublikos vargoninkai. Sezono naujovė Vilniuje—sekmdieninės muzikinės popietės Filharmonijos mažojoje salėje, kurių metu savo kūrybines ataskaitas ruoš Filharmonijos solistai—vokalistai, simfoninio ir kamerinio orkestro artistai, supažindinsime su Maskvos konservatorijoje besimokančiu respublikos kūrybinio jaunimu, suruošime jaunų atlikėjų kūrybinius debiutus.

Abonementinius koncertų ciklus siūlome Kauno, Klaipėdos, Šiaulių miestų, kai kurių rajonų klausytojams. Reguliariai ruošime koncertus Panevėžio dramos teatre, Šiaulių ir Panevėžio parodų rūmuose, Telšių kraštotyros muziejaus ir Kėdainių parodų šalėse. Susitikimų su respublikos kompozitoriais, dai-

PAŽINTIS SU RETOMIS KNYGOMIS

Kėdainių chemijos gamyklos knygos bičiulių draugija buvo surengusi literatūrinę popietę ir parodą "Retų knygų pasaulyje". Popietėje dalyvavo bibliofilas, istorikas R. Salūga.

Didelį sveikatingumo miestelis auga Vilniaus pakraštyje Santariškėse. Čia jau veikia kelios gydymo įstaigos. Didžiausia jų tarpe—respublikinė vaikų klinikinė ligoninė. Sveikstantys pacientai laisvu nuo procedūrų metu mokosi piešti, lipdyti, kitų rankdarbių, patys sukūrė lėlių teatrą. Vaikų gydymui čia sėkmingai panaudojama mankšta.

Nuotraukoje: Gydymosi fizikultūros pratimai specialioje vaikų ligoninės salėje.

Auditorijos atvėrė duris studentams

Dvylika respublikos aukštųjų mokyklų rugsėjo pirmąją plačiai atvėrė savo duris.

Iškilminguose susirinkimuose, kurie rugsėjo pirmosios progą įvyko visose aukštosiose mokyklose, jų vadovai, visuomeninių organizacijų atstovai, svečiai kalbėjo apie didžiulius uždavinius, iškelto aukštajai mokyklai TSKP XXVI suvažiavimo, TSKP CK gegužės plenumo nutarimuose. Mūsų tarybinei Tėvynei reikia aukštai kvalifikuotų, visapusiškai išsilavinusių specialistų.

Susirinkimų dalyviai išreiškė gilią padėką Komunistų partijai ir tarybinei vyriausybei už nuolatinių dėmesį aukštosioms mokykloms, už sudaromą galimybę plėsti ir stiprinti jų materialinę bazę. Šiais mokslo metais naujus rūmus gaus Šiaulių K. Prekšo pedagoginis institutas, naujos laboratorijos įrengtos Vilniaus V. Kapsuko universitete. Erdvūs mokomieji ir laboratoriniai korpusai kyla Vilniaus inžinerinio statybos instituto, Kauno A. Sniečkaus politechnikos instituto, Lietuvos žemės ūkio akademijos miesteliuose. Baigiamas statyti 500 vietų bendrabutis Vilniaus pedagoginio instituto studentams. Puikūs sporto rūmai iškilio Lietuvos veterinarijos akademijoje.

Aukštųjų mokyklų dėstytojų ir studentų susirinkimuose, skirtuose naujųjų mokslo metų pradžiai, dalyvavo draugai V. Astrauskas, A. Brazauskas, V. Sakalauskas, L. Šepetys, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas J. Bernatavičius, J. Rusenka, Lie-

ninkais, skaitovais ciklus surengsime šešioliktoje Filharmonijos visuomeninių filialų. Pirmąjį koncertinį sezoną rengsime birželio mėnesį atidarytoje muzikos svetainėje Kapsuke—čia bus organizuojami vakarai-susitikimai, koncertai-pokalbiai su žymiais respublikos atlikėjais.

Savo naujas programas respublikos klausytojams pateiks ir visi Filharmonijos estradiniai kolektyvai.

Rimvydas Žigaitis

tuvos KP CK mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjas V. Baltrūnas, respublikos aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras H. Zabulis, kiti vadovaujantys partiniai ir tarybiniai darbuotojai.

KASDIEN IR KASNAKT

Toks tyras rytas,
O dangus
gilus, skambus kaip šulinys,
Bet kažkodėl nesi saugus
neramumas lyg vinis . . .

. . . Giedra diena
darbų pilna—
kaip ežeras skaištaus vandens.
Bet ar miglota tolima
perkūnijom nesudundens? . . .

. . . Mieguištai vakaras tykus
tuoj nuplasnos sparnais gerai
per tavo kiemą ir laukus . . .
Bet ko vėl neramus darais? . . .

. . . Lig brėkšmos sklidina naktis
žolių alsavimo kvapaus . . .
Bet šmėkščioja juoda mintis:
ar kas gaiduko nepaspaus? . . .

Pranas Raščius

SVENČIONIŠKIŲ DAINŲ AIDAI

Lietuvos "Telefilmas" sukūrė dviejų dalių dokumentinę kino apybraižą "Dovanosime džiaugsmą" (režisierė I. Ragevičienė). Juostoje pasakojama apie Sventičionių dainų ir šokių ansamblį ir jo kūrėjus.

Ansamblio kelio pradžia—1978-ieji, kai buvo pradėta ruošti respublikinei dainų šventei. Svarią kūrybinę ir metodinę paramą steigiant naują kolektyvą suteikė šefai—Valstybinis akademinis nusipelnęs dainų ir šokių liaudies ansamblis "Lietuva". Ansamblio iniciatorius—rajono Tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas V. Mačionis.

5

Vingio parke vyko raitelių rungtynės

Vingio parke Vilniuje vykusiu XIV tradicinių tarptautinių jodimo varžybų paskutinę dieną žiūrovai matė ne vien tik rungtyniaujančius žirgus ir raitelius. Varžybų organizatoriai dar surengė žirgų parodą. Vejoje risnojo Tarybų Lietuvos žirgynuose užauginti mažasis ponis, eiklūs ristūnai, sunkieji arkliai.

Konkuras "Pagal pasirinkimą". Čia varžybos prasidėjo dar toli gražu iki pirmą kartą nuskambant varpui, leidžiančiam raiteliams pademonstruoti savo meistriškumą ir sumanumą. Prieš konkuro pradžią apėję dvylika kliūčių Vingio estrados vejoje, raiteliai kiekvienas atskirai susidarė savo maršrutą: kaip greičiau ir kad tik nenuvertus kliūčių, kurių aukštis siekė iki pusantro metro, įveikti trasą, kurią kliūtį įveikti prieš saulę, po kurios geriausiai sukti prie sekančios. Ne visi tinkamai pasirinko maršrutą. Net po visų konkursų geriausių varžybų raiteliu pripažintas Mask-

vos olimpiados komandinių varžybų raiteliu pripažintas Maskvos olimpiados komandinių varžybų vice-čempionas J. Bobikas (Lenkija) su savo geriausiu žirgu Sampanu teuzėmė ketvirtą vietą. Šuolio galingumo konkure antras buvęs U. Kubrė iš Estijos vidury trasos atsisakė kovos, nes "užsidirbo" net 12 baudos taškų.

Pirmąją vietą užėmė lenkas G. Kubiakas su Leksikonu, vienintelis baigęs konkūrą be baudos taškų. Antras liko TSRS rinktinės narys A. Timčenka su Raduga.

"Konkuras "Iki pirmos klaidos". Tarybų Lietuvos raiteliai čia užėmė dvi prizines vietas. Kaunietis Rimas Babrauskas su Akordu buvo antras, o Panevėžio rajono atstovas Virginijus Grubis su Amazone—trečias. Juos 4 taškais teaplenkė maskvietis TSRS tarptautinės klasės sporto meistras A. Timčenka su Novatoriumi (22 taškai).

Šį konkūrą būtų galima pavadinti

Paskutinę varžybų dieną iš respublikos sportininkų geriausiai rungtyniavo kaunietis R. Babrauskas su Akordu, užėmęs antrą vietą konkure "Iki pirmos klaidos".

E. Rimo nuotr. paguodos varžybomis. Jame leidžiama dalyvauti raiteliams su tais žirgais, kurie ankstesniuose konkursuose neužėmė prizinių vietų. Stengėsi visi konkuro dalyviai, tačiau ne visiems sekėsi greitai ir techniškai įveikti kliūtis. Kai kurie privalėjo pasitraukti iš kovos jau po antrosios kliūtis.

Seštadienį lygiagrečiai su LTSR valstybinio televizijos ir radijo komiteto įsteigtos taurės komandinė-

mis varžybomis, kurias laimėjo Lenkijos raiteliai, vyko Tarybų Lietuvos konkurų čempionatas. Aukso medalį laimėjo priekulietis Edmundas Klimovas su Despotu, sidabro—kaunietis Rimas Babrauskas su Flagmanu, bronzos—šilutietis Kazys Vaivada su Voltu.

P. Jurgaitis

Šimtas metų — ne senatvė

Rokiškio rajono "Naujo gyvenimo" kolūkio narys Jeronimas Kandroška kartais lyg rimtai, lyg juokais pasako:

— Įžengęs į antrąjį šimtmetį, gyventi iš naujo pradėdau—vėl metus nuo pradžios skaičiuoju.

Šimto metų jubiliejų Jeronimas atšventė praėjusių metų birželio mėnesį.

— Labai gerai matau valandas, net minutes,—džiaugiasi žiūrėdamas į laikrodį,—dar nesu toks senas, kad reikėtų tų akulorių... Nebent dėl gražumo užsidėčiau.

Jeronimui tik šypsų sukelia, jei kas nors bando padejuoti, kad kolūkyje nelengva dirbti.

— Matyt, nežinot, kaip anksčiau dirbom? Kai sukūrėm kolūką, su kaimynu Adomu Ingauniu arkliais beveik visas kolūkio dirvas suardavom. Tiesa, tada kolūkis buvo gerokai mažesnis. Bet darbo užtekėdavo. Viską reikėdavo atlikti rankomis, arkliais. O dabar kombainai, traktoriai, net karves elektra pamelžia.

J. Kandroška jau buvo peržengęs aštuoniasdešimt, bet dar tebedirbo kolūkyje. Ir dabar nenusėdi be darbo. Tai dukrai malkų priskaldys, tai dalgiu žolę kieme nupjaus.

Gyvenimas bėga greit. Prie kelio Kamajai—Jūzintai ošiantį gražų pušyną Jeronimas prisimena dar sodinamą. Šio šilo vietoje buvusią dirvą pats are. Dalyvavo Pirmajame pasauliniame kare, kentėjo vokiečių nelaisvėje.

Nors Jeronimas pragyveno gražų amžių, bet dar nori sulaukti žmonos, kuri tik peržengė 90 metų, apvalaus jubiliejaus. Trejetą atžalų su žmonele Ona išaugino. Sūnus Povilas—buvęs frontininkas, gyvena kitame rajone. Dukros—Zosė ir Ona dirba Kamajų ligoninėje. Pas dukrą senukai ir gyvena.

Jeronimas mėgsta sėdėti prie lango, stebėti, kaip keliu eina žmonės, važiuoja mašinos.

— Ar tik ne Veronika Vaštakienė eina?—kartais pašoka jis.— Taip, ji. Matyt, pas sūnų į Kamajus skuodžia.

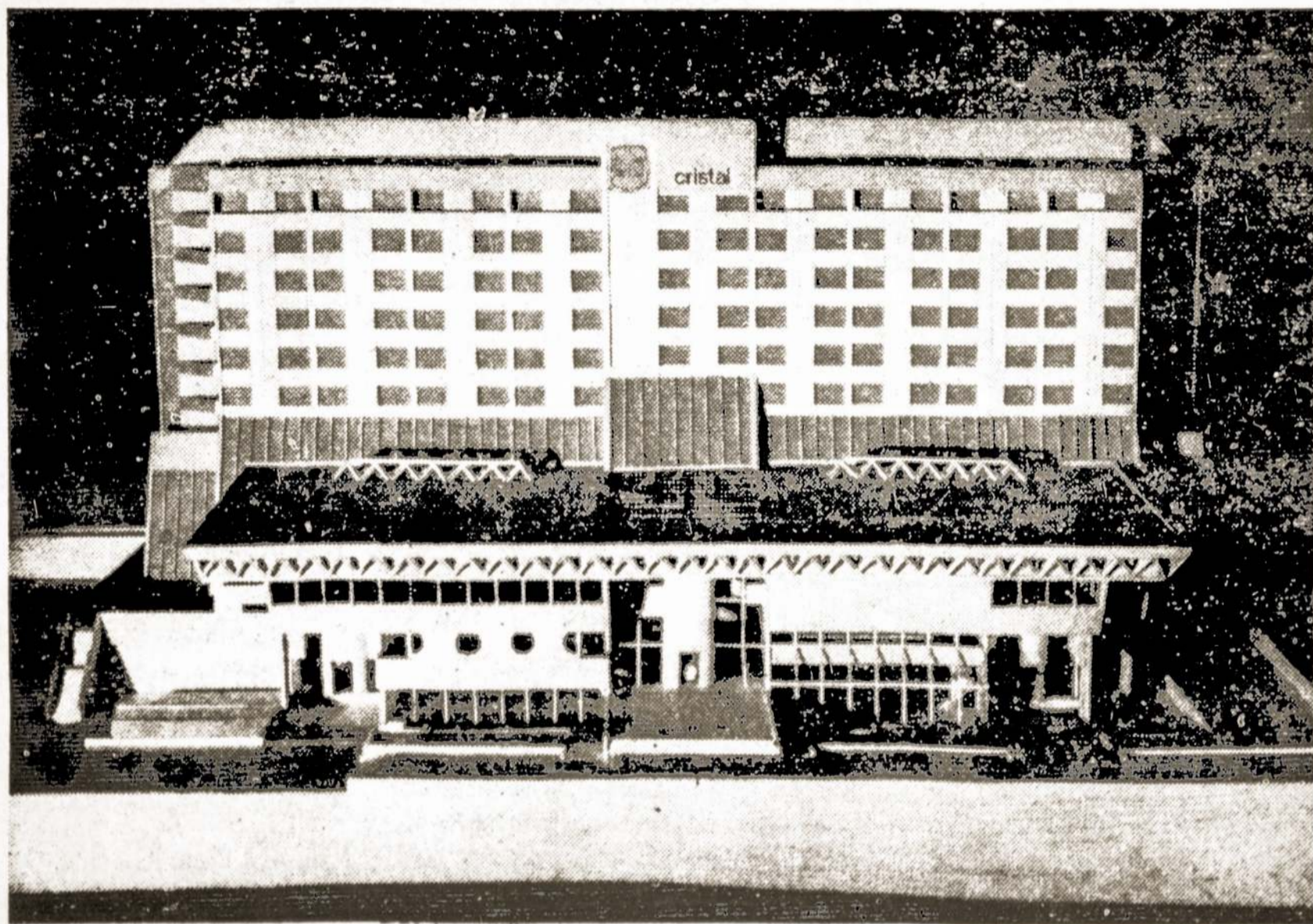
Veronika Jeronimas pažįsta nuo jaunystės dienų. Drauge eidavo į vakaruškas, drauge darbavosi kolūkyje, drauge sulaukė senatvės. Vaštakienė taip pat atšventė šimto metų jubiliejų. Sveikatos dar nestinga—tris kilometrus į Kamajus pėsčiomis nueina, pėsčiomis atgal sugrįžta. Jeronimas pavydi Veronikai tokio judrumo. Jis, nebe toks greitas, nors šiaip sveikata nesi-skundžia. Tik peržengęs šimtą metų pirmą kartą kreipėsi į gydytoją—"lyg ir prasčiau girdžiu, ką žmonės šneka".

Ilgaamžiškumo paslaptis paprasta: negėrė, nerūkė ir nedykinėjo. Suradęs gyvenimo prasmę kasdieniuose darbuose, buvo laimingas. O tokie žmonės, kaip sako patys šimtmetis, ilgai gyvena.

J. Varnas

Vilnius, 1982 spalio 14

NAUJAS TARPTAUTINIS TURIZMO VIEŠBUTIS

Tarptautinio turizmo viešbučio maketas.

Miesto statybos projektavimo instituto specialistai projektuoja tarptautinį 400 vietų jaunimo viešbutį. Jo autorius—architektas Č. Mazūras, pastato konstruktorė—J. Marozienė. Šiuo metu rengiami darbo brėžiniai.

Viešbutį numatoma statyti naujame visuomeniniame, kultūriniame, prekybiniame centre, kuris įsikurs tarp Ukmergės ir Giedraičių gatvių. Viešbutis su kultūriniu centru turės formuoti dešiniojo Neries kranto teritoriją ir būti fonu Revoliucijos muziejui bei kitiems pastatams Ukmergės gatvėje.

Viešbučio pastatas išplanuotas labai funkcionaliai ir technologškai. Erdviame pirmo aukšto vestibulyje numatyti suvenyrų, spaudos kioskai, poilsio vietos. Čia taip pat "glausis" aptarnavimo biuras

6

bei liftų holas. Antrame aukšte bus įrengtos buhalterijai ir susitikimui su turistinėmis grupėmis skirtas plotas. Septynis aukštus užims gyvenamosios patalpos. Kiekviename aukšte prie laiptinės numatomos aptarnaujančio personalo ir servravimo patalpos.

Buitinio aptarnavimo patalpos užims dalį techninio aukšto, kuris numatomas tarp antro ir trečio aukštų. Jas jungs erdvus koridorius su holu. Šiame aukšte įsikurs jaunimo tarptautinio turizmo biuro "Sputnik" administracinis centras.

Cokoliniame, pirmame bei antrame aukštuose esančiuose bufetuose, kavinėse, restoranuose vienu metu galima bus aptarnauti 544 žmones. Tame pačiame aukšte projektuojamos saunos ir baseinas su buitinėmis patalpomis.

Kultūros centras funkcionaliai jungsis su viešbučiu. Jo cokoliniame aukšte numatyti du erdvūs vestibuliai su drabužinėmis, informacijos-spaudos centras, kuris įsikurs kvadratinės formos salėje. Iš jos spiraliniai laiptai ves į skaityklą bei knygų fondą. Rūsyje bus biliardo ir kitų žaidimų salė.

Pirmame aukšte projektuojama 300 vietų konferencijų salė. Čia kėdės išdėstomos amfiteatro principu, todėl į ją galima bus patekti ir iš pirmo, ir iš antro aukšto. Šalia jos projektuojami rekreaciniai balkonai, kurie antrame aukšte bus su nišomis. Holu konferencijų salę jungiasi su pirmo aukšto kavine ir baru bei antro aukšto restoranu.

Be minėtų patalpų pastate numatoma kulinarijos parduotuvė su atskiru įėjimu iš Giedraičių gatvės.

Danutė Baginskienė

ŠIAULIUOSE PLEČIASI PARDUOTUVIŲ TINKLAS

A. Skierio nuotraukoje: Gerai pirkėjus aptarnaujančios gatavų rūbų parduotuvės prekybininkės [iš kairės į dešinę] D. Žalytė, D. Pašviestytė, R. Vainauskaitė ir V. Koževnikovienė.

Į plotį ir į aukštį kylančio Dainų rajono naujakuriai, be abejo, buvo pirmieji šios naujos parduotuvės lankytojai ir pirkėjai. Šiauliuose, Žiburkaus gatvės prekybiniame centre neseniai atvėrė duris dviejų aukštų raudonų apdailos plytų ir juodo granitinio tinko juostomis pasipuošęs statinys, kurį suprojektavo architektas K. Jurėnas, pasiūstengęs, kad naujoji baldų parduotuvė būtų šiuolaikiška, moderni, kad čia būtų patogų dirbti ir prekybininkams, kad jaukiai jausi ir pirkėjai. Pusaštunto šimto kvadratinųjų metrų ekspozicinėje salėje galima pademonstruoti daug baldų pavyzdžių, komplektų, specialius stendus pirkėjams pataria, kaip skoningiau apstatyti butą. Išsirinkus pirkinį—irgi jokios gaisiaties: didžiuliai baldų sandėliai čia pat, po vienu stogu...

Naujakurių rajono prekybinis centras įgauna naujus kontūrus: kiek seniau čia iškilo "Aido" kompleksas—erdvios gatavų drabužių ir maisto prekių parduotuvės, stiklo taros supirktuvė, jauki kavinė, kur galima ne tik atsigaivinti puodeliu kavos, bet ir nusipirkti pusfabrikačių, kulinarijos gaminių. O šalia jau kyla daržovių parduotuvė, spurginė. Prekybinių salių erdvė ir savitarna, prekyba iš konteinerių ir spalvinga reklama, tiksli informacija—visa tai traukia čion užsukti, taupo pirkėjo laiką.

Pastaraisiais metais šiauliečių parduotuvės ypač pagražėjo, išsi-

plėtė jų tinklas. Mieste daug daroma, kad pirkėjai būtų aptarnaujami be gaisiaties ir kultūringai. Išaugo prekių apyvarta. Neatsitiktinai visą dešimtąjį penkmetį ir praėjusiais metais Šiaulių miesto prekybos valdyba nuolat buvo tarp respublikos socialistinio lenktyniavimo nugalėtojų. Projektuotojų brėžiniuose jau matosi kito prekybinio centro, kuris išaugs to paties Dainų rajono Karecko gatvėje, kontūrai.

Šis prekybinis kompleksas aptarnaus trečiojo ir ketvirtąjį mikrorajonų gyventojus.

Atvežę į kolūkinę turgavietę savo išaugintas gėrybes, žmonės dabar patenkinti: nusipirkti įvairių pramoninių prekių jie gali čia pat, turguje, kur duris atvėrė net septintos naujos paviljoninio tipo parduotuvės. Po kiek laiko visai kitaip atrodys ir miesto centrinė universalinė parduotuvė, po rekonstrukcijos pagerės darbo vietos, visu trečdaliu išaugs jos prekybinis plotas. Šiauliečiai architektai gyvai atsiliėpė į paskelbtą šio pastato rekonstravimo projekto konkursą.

Iš pateiktų darbų vertinimo komisija geriausiai pripažino architektų Gražinos ir Kajetono Jurėnų projektą. Prekybininkai, gerindami savo darbą, nestokoja idomių planų ir sumanymų. Visa tai tam, kad pirkėjus parduotuvėse pasitiktų gražesnė ir jaukesnė aplinka, kad jie būtų greitai ir kultūringai aptarnaujami. **Sigitas Blėda**

Sparčiai auga Ignalinos atominė elektrinė. Kasdien paklojama iki dviejų tūkstančių kubinių metrų betono, sumontuoja apie 100-120 tonų metalo konstrukcijų. Elektrinės statyboje iškilo pagrindinis korpusas. Jame sparčiai montuojami įrenginiai, gauti iš įvairių tarybinių respublikų. Numatoma ateinančių metų pabaigoje paleisti pirmąjį atominį reaktorių. Jo galingumas—pusantro milijono kilovatų.

Nuotraukoje: Montuojami elektrinės įrenginiai.

Vilnis, 1982 spalio 14

M. Baranausko nuotrauka

PO ŠALIS PLAČIAUSIAS

Liaudies deputatų taryboms pasiūlyta parengti ir realizuoti praktines priemones, kad joms pavaldžiose įmonėse būtų daugiau gaminama liaudies vartojamų prekių ir gerinama jų kokybė, aktyviau naudotis įstatymų suteiktais įgaliojimais koordinuoti ir kontroliuoti jų teritorijose esančių aukštesnio pavaldumo susivienijimų, įmonių ir organizacijų veiklą, susijusią su prekių gyventojams gamyba. Nurodyta, jog būtina reguliariai svarstyti masinės paklausos prekių gamybos klausimus Liaudies deputatų Tarybų vykdomųjų komitetų ir nuolatinių komisijų posėdžiuose, nuolat kontroliuoti, kaip vykdomos planinės užduotys ir socialistiniai įsipareigojimai, didinti reklumą ūkiniams vadovams, sistemingai informuoti gyventojus, kaip vykdomi Tarybų nutarimai ir rinkėjų priesakai šiais klausimais.

Po to TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas apsvarstė Turkmenijos TSR Liaudies deputatų tarybų darbą, susijusį su gyvenamųjų namų statybos ir kaimo gyventojų komunalinio ir buitinio aptarnavimo plėtimu, Raimondas Kašauskas—apie Vytautą Bubnį.

Žurnale taip pat spausdinamas interviu su Vilniaus V. Kapsuko universiteto rektorium akademiku Jonu Kubiliu, profesoriaus Zigmo Zinkevičiaus straipsnis apie lietuvių kalbos vietą tarp kitų pasaulio kalbų. Vytautas Kazakevičius pasakoja apie emigracijoje gyvenančius lietuvių rašytojus ir jų ryšius su gimtuoju kraštu. Vytautas Visoc-

kas—apie užsienio literatūros leidybą lietuvių kalba. Arvydas Valionis—apie lietuvių literatūros plitimą kitomis kalbomis.

Meno skyrelyje įdėtas Vytenio Rimkaus iliustruotas pasakojimas apie mūsų medžio skulptūrą, Laimonas Tapinas pateikia trijų mūsų kino meno atstovų—režisieriaus Vytauto Žalakevičiaus, aktoriaus Donato Banionio ir kino operatoriaus Jono Griciaus—žurnalistinius portretus, Gytis Vaitkūnas apžvelgia tarybinės lietuvių dailės raidą. Spalvotose įkliose tapytojų Augustino Savicko, Silvestro Džiaukšto, Antano Gudaičio, Leonardo Tuleikio, Sofijos Veiverytės, Broniaus Uoginto, Vlodo Karatajaus, Vytauto Cipliausko darbų reprodukcijos. Žurnalo puslapius puošia grafikų Stasio Krasausko, Jono Kuzminskio, Vytauto Jurkūno, Petro Repšio, Marijos Jukniūtės, Gražinos Didelytės, Rimtauto Gibavičiaus, Alfonso Zviliaus, Alfredos Venclovaitės-Gintalienės, Aldonos Skirulytės, Kęstučio Ramono darbai.

Užsienio skaitytojai leidinyje ras ir papildomos informacijos apie dabartinį kultūrinį Tarybų Lietuvos gyvenimą, jame spausdinamų literatūros kūrinių ir straipsnių autorius.

Žurnalas "Tarybine literatūra" yra leidžiamas anglų, prancūzų, vokiečių, ispanų, vengrų, lenkų, čekų, slovakų ir japonų kalbomis. Jis parduodamas daugiau kaip šimto šalių skaitytojams.

Lionginas Pažūsis

Priedas prie senatvės pensijos

Nuo 1983 metų sausio 1 dienos įsigalioja TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas, pagal kurį už nepertrauktąjį darbo stažą bus mokamas didesnis—20 procentų—pensijos priedas. Jis bus priskaičiuojamas prie senatvės pensijos vyrams ir neturinčioms vaikų, už 20 metų nepertrauktąjį darbo stažą vienoje įmonėje, istaigoje, organizacijoje. Be to, 20 procentų priedui gauti reikia turėti darbo stažą, suteikiantį teisę į dabar skiriamą priedą už bendrąjį darbo stažą (vyrai turi būti išdirbę iš viso 35 metus, moterys—30 metų), ir 1983 m. sausio 1 dieną arba vėliau dirbti.

Naujasis priedas galės 10 proc. viršyti nustatytą maksimalų (120 rb) pensijos dydį. Pavyzdžiui, darbininko uždarbio vidurkis—200 rb. Senatvės pensija jam bus 100 rb. Pridėjus 20 proc. priedą, susidarys 120 rb. Esant uždarbiui 240 rb., pensija bus 120 rb. Tai jau maksimalus pensijos dydis. Ji galima viršyti 10 proc. Taigi šiuo atveju pensija su priedu už nepertrauktąjį darbo stažą bus 132 rb. Asmenims, gyvenantiems kaime ir susijusiems su žemės ūkiu, 10 proc. viršijamas jiems nustatytas maksimalus 102 rb pensijos dydis. Šiai kategorijai priklauso pensininkai, kurie gyvena kaime ir įeina į sudėtį ūkiu, turinčio sodybinį sklypą, didesnę kaip 0.15 ha arba didesnę už kitą didesnę normą, nustatytą respublikos Ministrų Tarybos nutarimu atitinkamos kategorijos darbininkų ir tarnautojų ūkiams, ir kolūkių įstatais—kolūkių nariams ir jų šeimoms.

Šie ir kiti nepertraukiamojo stažo didesniai priedai gauti apskaičiavimo klausimais bus aptarti ruošiamoje TSRS valstybinio darbo ir

socialinių klausimų komiteto instrukcijoje.

Didesnis priedas bus priskaičiuojamas ne tik skiriant ar perskaičiuojant pensijas po 1983 metų sausio 1 dienos. Jį gauti turės teisę ir pensininkai, kuriems pensijos paskirtos iki naujojo įsako įsigaliojimo, jeigu jie turės reikiamą bendrąjį ir nepertrauktąjį darbo stažą vienoje įmonėje, istaigoje ar organizacijoje ir jeigu dirbs 1983 metų sausio 1 dieną arba vėliau.

Julija Paliulienė

Lietuvos TSR socialinio aprūpinimo ministerijos valstybinių pensijų skyriaus viršininkė

GRĮŽO IŠ ATOSTOGŲ

Beveik po mėnesio pertraukos vėl sugaudė įrengimai Utenos laboratorinių elektros krosnių gamykloje: darbininkai grįžo iš atostogų.

Kolektyviniam poilsiui čia buvo ruošasi iš anksto. Pakoregavus planus, susitarus su žaliavų tiekėjais ir produkcijos vartotojais, dėl tokio gamybos pertrūkio niekas nenukentėjo.

Darbininkai atostogas praleido pačiu geriausiu vasaros laiku—poilsio namuose, sanatorijose, turistinėse kelionėse. Įmonėje tuo metu šeimininkavę remontininkai žymiai "atnaujino" visus cechus.

DUONOS GAMYKLA

Į Vilniaus miesto parduotuves penktoji duonos gamykla kasdien išsiunčia per šešiasdešimt tonų duonos gaminių. Ši gamykla kepa Kauno duoną, aukščiausios rūšies batonus ir džiovėsius. Prekybos organizacijos šių kepinų kasdien užsako po keliasdešimt tonų.

DURPIŲ DERLIUS

Respublikos durpininkai liaudies ūkiui pagamino 2,550,000 tonų durpių, 1,964,000 tonų skirta žemdirbiams. Iki metų pabaigos numatyta pagaminti dar 50,000 tonų durpių.

ATIDENGTA MEMORIALINĖ LENTA

Vilniuje prie namo Karių kapų gatvėje Nr. 7, kuriame ilgus metus gyveno žinomas tarybinis fizikas teoretikas Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas, profesorius Adolfas Jucys, atidengta memorialinė lenta.

Atidengiant lentą, kalbėjo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos prezidentas, Socialistinio Darbo Didvyris J. Matulis, respublikos aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras H. Zabulis, Fizikos instituto direktoriaus pavaduotojas Z. Rudzikas, Vilniaus V. Kapsuko universiteto fizikos fakulteto dekanas A. Banzaitis.

KREGŽDĖS

— O! Kiek kregždžių,—pašnibdomis nusistebėjo Regina ir pradėjo skaičiuoti:—viena, dvi, trys... Net šešios kregždės!—suskaičiavo ji paukščius, kurie vienas paskui kitą kilo nuo gipsinės statulos rankos delno. Paskui mergina atitraukė tolėliau, žiūrėjo į kūrinį ir atrodė, kažką mąsto.

— Kas atsitiko, Regina. Patiko?

— Kur ir pas ką jos skris? Ką skulptorius norėjo mums pasakyti? Kodėl šešios, o ne mažiau ar daugiau kregždžių?—palinko pašnibdomis klausinėti jaunoji viešnia, atvykusi į Lietuvą pasisvečiuoti iš Kanados.

— Ar žinai, kaip šis kūrinys vadinasi?—savo ruožtu paklausiau ją.

— Taika!—net nepaabejojusi pasakė ji.

— Suklydote, Regina. Juozas Mikėnas šią savo skulptūrą pavadino "Pirmosiomis kregždėmis".

Lyg pareikšdama suabejojimą mergina kilstelėjo čiuplius petukus ir begarsiais žingsniais priėjo prie skulptūros perskaityti užrašo. Taip, ji klydo, o aš buvau teisus, bet ši jos klaida jau tada galvoje sukėlė kažkokias, tiesa, dar labai miglotas mintis.

Kodėl ji šį J. Mikėno kūrinį pavadino taika? Ir dabar regiu, kaip ji dar ir dar godžiai apžiūrino aukštą gipso statulą. Rami moters figūra, pakelta dešinė ranka ir iš jos išiesto delno išskridusios šešios kregždės—grakščiausių skrydžių paukščiai. Kita gipsinės statulos ranka nuleista, priglausta prie šono ir laiko žalią šakelę. Veidas ramus, susikaupęs. Gal iš tikrųjų tokios būsenos žmonės žino, kad karas išbrauktas iš žmonių gyvenimo ir tos šešios kregždės skuba pranešti visiems pasaulio kontinentams, kad pagaliau išsipildžiusi gražiausia žmonijos svajonė. Karas nugalėtas. Pasauliui—Taika! Šiandien. Rytoj. Visada.

Kauno Vitražo ir skulptūros galerijoje visuomet atrandi sunkiai žodžiais perduodamą rimtį. Kalbama si pašnibdomis, žingsniai tylūs, nuotaika šventiška iškilminga, ir žmogus jauti, kad visa krūtinė užimta jausmais, kurie dirgina protą ir verčia mąstyti, prisiminti, įsisąmoninti. Tai nuostabi aplinka, kur menu, apsuktas žmogus priverčiamas išžiūrėti į jį ir pabandyti atrasti kažkiek savęs. Gal ir Regina, mūsų jaunoji viešnia iš Kanados, J. Mikėno skulptūroje atrado

kažkiek savęs ir šį kiekį panašumo išsakė žodžiu "Taika".

Neturiu dabar galimybių sugrįžti prie Reginos ten, Kauno Vitražo ir skulptūros galerijoje, kur svečius sutinka—išlydi ir Juozo Mikėno "Pirmosios kregždės". Gi tuomet jos nepaklausiau, kodėl ji panūdo jas pavadinti Taikos vardu. Atrodytų, mažytis epizodas, nenuostolis, jeigu ir užsimiršęs būtų, o visgi džiaugiuosi, kad jis įsisiurbė į atmintį, kad gyvena manys ir—jaučiu—ilgai gyvens. Ir šiemet pirmą kartą išvydęs sugrįžusias kregždes, atidžiai ir ilgai žiūrėjau į jas—ak, sugrįžote, vadinasi pavasaris jau. Šie paukščiai nemėgsta šalčio ir šalnų, smagiausiai nardo po dangę, kai ji giedra, šilta, saulės nuskaidrinta. Iš tikrųjų, ko jie ne taikos paukščiai? Taip, jaunoji viešnia sugebėjo įtikinti, kad kregždės yra labai tinkančios Taikai nupiešti.

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Be pensininkų nemaža mūsų mieste yra ir bedarbių, gal netgi daugiau negu pensininkų. Jeigu pensininkams nebūtų Social Security pensijų ir bedarbiams nedarbo kompensacijų, labai galimas daktas, turėtumėm tikrą depresiją, o gal dar ir didesnę, kokia buvo prieš penkiasdešimt metų; senesnio amžiaus žmonės ją atsimesna.

Man senam žmogui su bedarbiais mažai tenka pasiūnekėti. Dauguma jų jaunesnės kartos žmonės. Tačiau prieš porą dienų teko gerai pasiūnekėti su vienu lietuviu dypuku bedarbiu. Pasirodo, kad jis jau daugiau kaip pusmetis neturi darbo ir šiomis dienomis nutraukė jam nedarbo kompensaciją. Žmogus išsimokėjimo sąlygomis turi nusipirkti gražų mūrinių, augina tris vaikus, vyresnioji duktė dar tik penkiolikos metų.

— Laimė, kad žmona turi darbą,—jis man pasakojo,—kitai būtų velniava. Dabar dar prasimaitiname, užsimokame už mūrinių morgičius, bet einant į parduotuvę vaikams drapanų ar apavo, jau reikia pagalvoti.

— Galus su galais suvedate dar vis.

— Taip, suvedame, bet kaip ilgai! Jeigu ištiks liga!...—žmogus rimtai buvo susirūpinęs.

— Čia tik recesija, praeis,—raminau jį,—jeigu būtų depresija, kaip buvo Hooverio metais, tada jau būtų blogas reikalas.—Ir ėmiau jam pasakoti kaip žmonėms buvo sunku per Didžiąją depresiją, kaip stovėjo ilgiausios eilės žmonių prie valdžios virtuvė, kad gavus kaušą sriubos, kaip gyveno patiltėse, hovervilėse...

— Ponas, dabar jau beveik tas pats. Neikite į nedarbo kompensacijų ofisą, žmonių minia,—kalbėjo jis man, lyg aš to nežinau.

Paskui papasakojo, kaip prieš mėnesį laiko prie virvių fabriko buvo susirinkusi darbo ieškančių žmonių minia, kai laikraštyje buvo paskelbta, kad reikia darbininkų.

— O pakvietė tik keturis iš kelių šimtų užsiregistravusių gauti darbą.

— Tai nelabai kas, jeigu taip yra,—pritariau jam.

— Padarėm klaidą balsuodami už Reaganą.

Išties, mūsų miestas yra respublikonų miestas. Nesakau, kad visi miesto žmonės respublikonai, bet per rinkimus respublikonai išėjo laimėtojai. Dypukų dauguma, matyt, ir už respublikonus balsavo. Po

Tačiau kartais imu galvoti, kad ne tik aš, bet ir ji, Regina, neužmiršo to mūsų, atrodytų, be-reikšmio pasikeitimo žodžiais Kauno Vitražo ir skulptūrų galerijoje prie J. Mikėno sukurtos statulos. Ne kartą viešnia prisitarė, kaip jai labai norėjosi paviešėti tėvų žemėje, ir va—ji viešnia, ji laiminga, tačiau baigiasi viešnagė sugrįš į Torontą ir dar labiau jos ilgis. Kregždės sugrįžta, o ar sugrįš ji?

Sugrįšite, būtinai sugrįšite, Regina,—norisi padrašinti isiminusią viešnią.—To nori ne tik J. Mikėno "Pirmosios kregždės". To nori kiekvienas meno kūrinys, parašytas ir būsimos knygos, kiekvienas namas ir gatvė... Iš tikrųjų, daug TAIKOS J. Mikėno "Pirmosios kregždės", bet dar jos daugiau Tarybų Lietuvos atvaizde, jos visų žmonių širdyse. Apie tai Regina neužsiminė, bet kad ji tą matė—net nesuabejojau...

Pranas Karlonas

rinkimų parapijos salėje net buvo surengę išgertuves pasidžiaugti laimėjimu.

— Manote, jeigu Carterį būtų mėm perrinke, būtų buvę geriau?—jo paklausiau.

— Blogiau nebūtų buvę,—jis man atšovė.

— Abejoju,—jam pasipriešinau,—kapitalistinėje sistemoje nedarbas, infliacijos, krašto ūkio suirutės yra neišvengiami dalykai.

Ir ėmiau jam pasakoti, kad taip buvo, yra ir bus tol, kol valdžia bus buržuazijos ir didžiųjų interesų irankis valdyti kraštą.

Dypukas net išsižiojo nustebeš.

— Tamsta, ponas, norit komunistinės valdžios,—lyg mane pašiepdamas ir lyg pyktelejęs man nutraukė kalbą.

— Vadinkime ją komunistine, socialistine ar kitokiu vardu, bet ji turi būti darbo liaudies valdžia.

— Vadinasi, tokia, kaip dabar yra Rusijoje ir bolševikų primesta Lietuvoje?—pastatė akis ir ėmė kalbėti pikta.

— Nekitokia,—aš irgi išverčiau akis prieš jį.

— Nors badu nudvėsiu, skradžiai žemę nueisiu, tokios valdžios nenoriu,—spjovė į šalį ir supykęs paliko mane vieną stovėti ant šaligatvio.

Ką gi, žmogus antikomunistinės propagandos nepagydomai išplautais smeginimis. Kad ir badu dvės, kad ir skradžiai žemę eis, darbo žmonių valdžios nenori. Lygiai toks, kaip tas mūsų miesto valkata, kai pasiūliau jam komunistinį lapelį pasiskaityti, o jis man pasakė:

— Ko-ne-ko, komunistų bijau, jie iš manęs viską atims.

Žmogus neturi nė padorių kelnų, iš kiau rū batų išlindę kojų purvini pirštai, ir bijo komunistų, kad iš jo viską atims.

Ar tai nėra juokinga? Kartais save klausiu: nejaugi antikomunistinė propaganda tiems žmonėms iki gyvos galvos protus deformavo?

Skaitytojas

San Francisco- Oakland, Cal.

Mūsų naujienos

Rugpjūčio mėn. buvo LLD 198 kuopos susirinkimas Ksaveros Karosienės pastogėje bei sode. Draugijos pirmininkas Franas Machulis atidarė posėdį, o tvarką pravedė Kastancija Mugianienė. Sekretorė M. Mozuraitienė perskaitė protokolą, kuris buvo priimtas. Finansų sekretorė Ks. Karosienė pranešė,

kad kuopa yra gerame stovyje. Spaudos vajininkė Violet Taraškiene pranešė, kad "Laisvės" ir "Vilnies" vajai prasidėjo ir rudeniniam fondui reikės paramos. Šis svarbus dalykas palikta sekančiam posėdžiui, nes mūsų mielai vajininkei Taraškienei prisieina pergyventi kojos kelio operaciją.

Skaitytas "People's World" laikraščio laiškas prašant paramos. Nutarta paaukoti 12 dolerių. Daugiau skubių reikalų nesiradus, atžymėjom šių narių gimtadienius: kuopos pirmininko Frano Machulio, Kastancijos Mugianienės ir kartu F. su Dorothy Machuliu 60 metų vedybų jubiliejų. Ta proga šeiminkė Ksavera su talkininkėmis nuklojo stalą vaisėmis, šampanu ir puošniu tortu. Palinkėta mieliems jubiliatams geros sveikatos, ilgo darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Prie vaišių prisidėjo Ks. Karosienė, T. V. King, M. Mozuraitienė ir šių žodžių rašytoja. Beje, kuopos narys Raymond Machulis, pagerbdamas savo tėvo gimtadienį ir tėvų 60 metų vedybų jubiliejų įteikė vajininkei V. Taraškienei \$100 laikraščio "Laisvės" paramai. Nuoširdus ačiū Raymondui už "Laisvei" auką ir linkime visiems jubiliatams geros sveikatos.

Kelionėje į Lietuvą

Rugsėjo pabaigoje mūsų miela Ksavera Karosienė su dukra Eugėja Stanley-Staneliene veža į Tarybų Lietuvą amžinam poilsiui mielo Juozo Karoso palaikus.

Ši jų abiejų misija bei kelionė bus pilna liūdėsio, bet jos pasistengė išpildyti Juozo pageidavimą.

Juozas buvo gimęs Lietuvoje Druseikių kaime prie pat Biržų. Dabar toje vietoje, kur Juozas gimė, randasi kapinės kur yra palaidota jo motina ir sesuo. Prieš kelis metus, kai lankėsi Lietuvoje, Juozas išreiškė pageidavimą, kad ir jis būtų ten palaidotas.

Ksaveros dukros Eugenijos bus pirma ši kelionė į gražiąją Lietuvą. Nuoširdžiai linkime joms abiem laimingai pasiekti Lietuvos krantus ir laimingai grįžti į namus.

Serga

Rugsėjo 18 dieną kelios draugės aplankė mielą Violet Taraškiene, kuri tik buvo pergyvenus skaudžią kojos kelio operaciją. Ji randa si Kaizer ligoninėje Hayward, Cal. Šių metų pradžioje Violet teko pergyventi dešinio klubo operaciją. Ta operacija buvo sėkminga, bet vaikščioti galėjo tik su "Walkerio" pagalba. Dabar po antros operacijos. Nuoširdžiai linkime, kad miela draugė pilnai sutvirtėtų, susveiktų.

Tenka priminti, kad Alex Taraška prieš keliolika metų buvo paliestas paralyžiaus priepuoliu. Jo visas dešinysis šonas nebeveikė, bet šiandien jis gali vairuoti automobilį su kairės rankos ir kojos pagalba. Nemažai jis prisideda prie kitų darbų. Tai yra nuostabu, kad tokiam ligoniui tenka pergyventi ir prisitaikyti prie tokių gyvenimo aplinkybių.

Mirė

Rugpjūčio 31 dieną prieš vienus metus mirė Adelės Zix-Zitkevičienės dukra Lee DeStefano, kuri kovojo su nelemto vėžio liga. Ji pergyveno net tris operacijas. Liko liūdėsyje Lee's dukra Stephanie Walker su jos šeima ir kitos giminės. Lee buvo sukremuota ir jos palaikai padėti šalia jos motinos Adelės amžinam poilsiui Redlands, Cal., kapinėse į mauzoliejaus sieną.

M. B-tė
Vilnis, 1962 spalio 14

V. LENINO RAŠTŲ 21-ASIS TOMAS

"Minties" leidykla išleido lietuvių kalba V. Lenino Pilno raštų rinkinio 21-ąjį tomą. Jį sudaro veikalai, parašyti nuo 1911 metų gruodžio iki 1912 m. metų liepos mėnesio, tolesnio revoliucijos pakilimo Rusijoje laikotarpiu.

KOSMONAUTŲ SVEIKINIMAS

Antašavos kolūkio jaunieji kombainininkai per visą javapjūtę pirmavo Kupiškio rajono ūkio komjaunimo kolektyvų tarpe. Socialistinio lenktyniavimo lyderis Alvydas Pauliukas nukirto 162 ha javų, prikūlė per 360 tonų grūdų.

Tačiau labiausiai Alvydas Pauliukas apsidžiaugė, kad jam buvo įteiktas TSRS lakūno kosmonauto Leonido Popovo pasirašytas kosmonautų sveikinimas.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

The world is beginning to view Zionist Israel with the same hatred and outrage that it views the governments of Argentina, Chile, Guatemala, El Salvador, So. Africa.

The merciless bombing, the use of the phosphorous bomb, napalm, against the defenseless people of Lebanon, the Palestinians, has arrogantly flaunted all norms of international law, public opinion and UN resolutions.

According to Mikko Lohikoski, an activist in the Finnish-Arab Friendship Society, the tactics of the Israelis resemble barbarian raids in the Middle Ages.

He told of a scene near the airport of Beirut, where sinister bombs were scattered everywhere. They were made to resemble ripe apples of bananas, which exploded as soon as they were touched. Hundreds of metal pellets explode and penetrate the stomach, liver and lungs of the victims.

In 90 of 100 cases the victim dies after two or three weeks of agony. Most of the victims were hungry children who were forced to "scrounge" wherever they could to find food. These devilish and despicable fruit bombs seemed designed for annihilating children! One cannot imagine a more heinous crime!

Israel imitates Nazi Germany

During World War II, the Nazis forced the Jews to display the Star of David in store windows so that these stores would be avoided by the German population. Now, the Zionist Israeli government has taken a page from its former oppressors by forcing all captured Palestinians, in occupied So. Lebanon, to wear stripes on their clothing! This was to identify Palestinians as people with no rights, no homeland, no opportunity for securing employment.

President Reagan is taking no chances of overworking while in office.

According to Conrad Komorowski of the Daily World, he has taken 12 vacations in TWENTY MONTHS—almost 16 weeks of vacations!

The poor are frequently accused of selling their votes cheaply for a six pack of beer. One can rationalize that for an unemployed citizen with no hopes, or prospects, for

Vilnis, 1982 spalio 14

employment.

It is much harder, however, to rationalise votes being bought for HAMBURGERS at Camp David from AFFLUENT CONGRESSMEN by President Reagan. Whenever he wishes to garner additional votes for another piece of favored legislation, he invites the recalcitrant Congressmen for hamburgers. This seems to be a SURE FIRE method of changing the Congressmen's minds!

A TV set is referred to as a "Boob tube"—a source of education—(Channel 11)—a source of enjoyment for shut-ins—as a dispenser of news (which invariably follows a distorted political line) parroting the views of the Administration, etc.

Once in a great while, however, one is rewarded by seeing something truly worthwhile as Howard Fast's "Freedom Road". This was worth seeing twice, as Howard Fast was one of my favorite writers. To me, he brought history alive. His books on George Washington, Thomas Paine, Spartacus (which was also made into a movie in Hollywood), brought forth images never found in dry history books.

Another joy was seeing "La Boheme" on Channel 11 weeks ago. I am not a lover of Opera, but the English sub titles helped immeasurably. I shall never become a convert to Opera like Tony Randall, but feel that I have gained an appreciation of Opera which was lacking before.

President Reagan never tires of using the phrase "Soviet expansionism" as the reason for forever increasing an already bloated military budget.

Every thinking person knows that it is AMERICA which occupies military bases in over a HUNDRED countries—not the Soviet Union. All these bases surround the Soviet Union, which constitute a threat to its sovereignty.

Despite this untenable situation, it was the SOVIET UNION which unilaterally pledged NOT TO BE THE FIRST TO UNLEASH A NUCLEAR WAR. There was NO SUCH PLEDGE FROM PRES. REAGAN. One can readily judge wherein the real threat lies.

No sane person could visualize the Soviet Union wishing to risk an all out nuclear confrontation, which would leave only smoldering ruins world-wide. The Soviet Union lost over TWENTY MILLION PEOPLE during World War II. Most of its cities were completely devastated. Not one family in the entire country was spared the loss of at least one member. The people of the Soviet Union DO NOT WANT WAR! They KNOW the meaning of War! Only the people of America have been spared this horror, and that is why many "unthinking" persons—like those of the Administration—can speak so glibly of surviving a nuclear holocaust. This is sheer idiocy!

Many people may not be aware, as I was not, that the Cook County Hospital not only takes patients that no other hospital will take because they cannot pay, but they also collect clothing for their patients.

It was shocking to learn that many patients cannot go home because they do not have the

clothing to go home in. Now that winter is around the corner, and many people will be without heat because they cannot afford to pay the outrageous rates for gas, they will need warm clothing, shoes, socks, caps, coats, sweaters, etc.

The Cook County Hospital picks up clothing if called. Their telephone number: 633-6366—Volunteer Dept.

In addition to this humanitarian work, the Cook County also solicits funds to have a real Christmas for abused children, and other children who must spend Christmas at the hospital instead of in their own homes.

Unlike many other charitable institutions which pay exorbitant salaries to their presidents, vice presidents, etc. all the money collected by Cook County Hospital for the Children's Christmas party goes to the CHILDREN for whom it was intended. It is a worthy cause.

A twenty mile "hunger walk" was held Saturday, October 9, by friends and supporters of the Greater Chicago Food Depository and Food Justice Programs.

The purpose of the walk was to call attention to World Food Week—(Oct. 10th to 16th)—and to World Food Day—(Oct. 16th). Funds raised were allocated to Chicago agencies to assist their efforts to combat hunger.

The Greater Chicago Food Depository serves as a clearing house to receive and distribute donations of surplus food items. In the past three and a half years, it has channelled more than five and a half million pounds from food corporations to 375 non-profit charitable organizations.

To contact the Greater Chicago Food Depository, 14 North Peoria Street, Chicago, 60607 the telephone Number 733-3663.

It was such an unexpected and pleasant surprise to have Mary Smalstis' son—Stanley Planis, of Palos Heights, walk into the office September 22nd. He had visited his mother in Ludington, Michigan and she had wanted him to come into the Vilnis to pay for her subscription. She also gave \$10.00 donation to the Vilnis.

Mary will be 88 years old on Valentine's Day in 1983. She still lives in her own home, but has a lady coming in 3 days a week who does the housekeeping. Her meals are delivered to the house 5 days a week.

In 1975, Mary fell and fractured her left knee cap. She remained in the hospital, and later, a nursing home for 3 months. Through physical therapy, they got her back on her feet so that she could walk on her own and return home.

Mary is fortunate in that she has a teacher tenant living upstairs who always looks in on her to make sure that she is all right. Also, she has neighbors who mow her lawn and shovel the snow in the winter time.

Her son Stanley Planis, who is her youngest son, comes in every four or six weeks to take her to the doctor, or to do whatever has to be done around the house. This summer he painted her house, and Mary also had a new roof put on, so she is all set.

Stanley said although his mother is relatively weak, but she does not use either crutches or a walker.

Her eyesight is good enough to read the Vilnis and other news regularly. Her memory, Stanley claims, is better than his.

Mary has an older son and daughter, in addition to Stanley, but they live too far away to help their mother, so it is up to Stanley. He is retired so that makes it easier. About the first of November, he and his wife Mae leave Palos Heights for Florida, where he fishes near Key West, until April.

Detroit, Mich.

Vajus

Jau prasidėjo laikraščių vajus atnaujinimui prenumeratų ir gavimui naujų skaitytojų. Stefanija Masytė vėl sutiko visiems pagelbėti su prenumeratomis ir aukomis. Matykite ją susirinkimuose Detroito Lietuvių Klube arba pašaukite ją telefonu. Ji sakė pribus į namus ir patarnaus veltui.

Naujas poetas

Detroitu visuomet vis kas nors pasirodo su eilėmis. Seniaus matydavom poezijas parašytas Miko Detroitiečio, Jim Umario ir Mary Bacevičienės. Dabar atsirado dar naujas poetas—Servit Gugas, LDS prezidentas ir Detroito Lietuvių klubo sekretorius. Jo vėliausia poema pasirodė Detroito laikraštyje—The Detroit News, rugsėjo 4 d. Kurie nematėte pasiskaitykite:

A Moment

It was but a moment,
A brief and single moment;
It came, it went,
And now it's gone,
For it was but a moment.
Within its bounds,
Were many things,
That it could bring about.
How could one forget,
As events unfolded,
That once it was a moment,
That came, and swiftly went.
Servit Gugas yra "Vilnies" ir "Laisvės" skaitytojas ir remėjas. Mes linkime jam daug energijos ir toliau rašinėti poeziją.

Investatoriai

Detroito čia-gimę lietuviai gerai gyvuoja su savo klubais finansiskai. Jiems sekasi akcinė bendrovė. Moterys susirinko pietums į Magic Pan, Dearborne rugpjūčio 14 d. ir rugsėjo 11 d. vėl laikė savo susirinkimą toj pačioj Magic Pan.

Vyrai investatoriai susirinko rugpjūčio 15 d. ir laikė savo susirinkimą Detroito Lietuvių Klube, o rugsėjo 11 d. susirinko į Stu Riddell namus. Laikė savo susirinkimą, o vėliau namų šeiminkė Angela Jeske Riddell visiems patiekė skandą vakarienę.

Kanoja

Per pastaruosius kelius metus Detroito jaunuoliai, didžiuma jų LDS bowleriai, turi išvažiavimus į vandenį prie Ann Arbor, Michigan. Šiomet rugpjūčio 8 d. Judy Rye suorganizavo apie trisdešimts jaunuolių išvažiavimą su kanojais (canoes). Išnuomavo 12 "canoes", atsiėmė savo prirengtus valgius ir turėjo linksma pikniką. Gaila kad mums seniems niekas nerengia kokio nors išvažiavimo į laukus ar ežerus vasaros laike. Nuo senatvės visi tupime namuose.

Mirė

Rugsėjo 2 d. Camelot Hall Convalescent Centre mirė Paulina Bagdonienė sulaukus 84 metų amžiaus,
(Nukelta į 10 puslapį)

(Atkelta iš 9-o puslapio)

nuo širdies paralyžiaus. Buvo pašarvota Sajewski laidotuvių namuose ir palaidota rugsėjo 4 d. su bažnytinėmis apeigomis St. Hedwig kapinėse. Velionė paliko nuliūdime du sūnus: John Jr. ir Edward, žentą Edward Michalowski, krikštadukrą Ann Maezes, devynis anūkus ir dešimt proanūkų ir daug kitų giminių. Velionės dukrelė Helen Michalowski mirė 1976 metais, o vyras John Bagdon mirė 1980 metais. Kai buvo sveiki, abu su vyru priklausė prie pažangių organizacijų ir skaitė laikraščius "Vilnis" ir "Laisvė".

Pobūvis

Merginų pobūvis įvyko rugsėjo 11 d. pas Nanette Garelis ir išvažiavo gyventi į kitą miestą. Rugsėjo 29 d. jos mamytė Antonette Garelis ir sesutė Diane Garelis surengė jai "shower" Detroito Lietuvių Klubu patalpose. Dalyvavo daug moterų—senų ir jaunų ir apdovanojo Nanette gražiais daiktais. Į minėtą pobūvį susirinko apie trisdešimt merginų pagerbt savo draugę Nanette ir atsiveikt su ja, nes jos merginos dienos jau baigiasi.

Smarki lietuvaite

Visiems gerai žinoma Judy Rye buvo išvažiavusi į Flint, Mich., ir dirbo Walter Olin (Ulinsko) užėigoj nuo rugsėjo 15 d. iki 28 d. Jis yra jos giminaitis ir norėjo jam pagelbėti per savo atostogas. Dabar ji vėl pradėjo lankyti Wayne State universitetą Detrote ir mokosi "business administration". Kadangi ji yra gera studentė, ji laimėjo LDS stipendiją. Ji taipgi dirba ligoninėje prie daktarų, priklauso prie LDS kuopos ir LDS bowlerių ir visame kame yra graži, smarki lietuvaite. Jos tėveliai Emma ir Alfons Rye yra linksmi turėdami tokią dukrelę.

Rudens banketas

Detroito Lietuvių klubas rengia rudens banketą sekmadienį, spalio-October 24 d. tuojau po klubo susirinkimo. Klubu nuolatiniams šeiminkams žada prirengt skanius pietus. Tikime jog bus ir programa. Pietūs kainuos \$6.00 asmeniui ir visi nariai ir svečiai yra prašomi būti klube 1 val. Tikimės, jog mus aplankys ir windsorietė. Nepamirškite atsinaujint savo prenumeratas ir užrašyt "Vilni" bei "Laisvę" savo giminėms Lietuvoje. St. Masytė bus bankete ir visiems patarnaus. Užsirašykite šią svarbią dieną ir banketą ant savo kalendoriaus ir visi dalyvausime Klubu rudens bankete, spalio 24 d.

Stefanijė

"LAKŠTUTES" VYKS Į DETROITA

Spalio 24 d. Detroito Lietuvių klubas turės rudeninį banketą savo salėje. Kaip paprastai, detroitiečių banketai esti iškilmingi, dažnai didžiulėje salėje vos telpa publika. Laukiama, kad ir šiemet bus toks.

Į šį banketą detroitiečių klubo vadovybė yra pakvietusi čekiškes "Lakštutes" meninei programai atlikti. Šis "Laukštučių" nvykimas į Detroitą bus ne pirmas. Anksčiau irgi yra koncertavusios Detroito Lietuvių klube su dideliu pasisekimu. Tenka laukti šį kartą detroitiečių irgi neapvils.

Geriausios joms sėkmės, o detroitiečiams, kurie skaitysite šią žinią, kuo gausiausiai dalyvausite šiame bankete. X.

10

IS EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMO

Rugsėjo 18 d. "Vilnies" salėje įvyko Ex Mainierių klubo narių susirinkimas. Prieš susirinkimą, 12 val. Dieną, buvo draugiškas pasivašininimas. Mūsų šaunioji šeiminkė drg. Helen Pajūnienė paruošė vaišes, jai talkininkavo Frances Jordan. John Feiza prirengė stalus.

Papietavus, buvo dovanų pasikeitimas, kurias atnešė patys nariai. Tas davė klubui \$14 pajamų. A. Butkis atnešė iškepusi pyragą, kuris buvo parduotas ir davė klubui \$3 pajamų. Taipgi M. Plauska nupirko kumpio už \$2.50. Viso gauta pajamų \$19.50. Be to, klubą apdovanojo K. Sisevičius \$3, po \$2—V. Samuolis, Jenkins, Pateckis, po \$1—Copin, M. Plauška, M. Marquardt. Viso dovanų gauta \$12.

Frances Jordan namuose iškepė pyrago ir padovanojo klubui. Ačiū visiems apdovanojusiems Klubą.

Klubu pirmininkas Jonas Copin atidarė susirinkimą 1:30 val. po pietų ir vedė tvarką. Jis paprašė narių atsistoti vienai minutei ir tyloje pagerbti mirusių narių Josephine Mankus ir Frank Valaitis atminimą. Sekr. John Feiza perskaitė protokolą iš praeito susirinkimo, kuris buvo priimtas kaip skaitytas. Finansų sekretorė ir išdininkė Frances Jordan davė finansų stovio raportą, kuris buvo priimtas.

Susirinkimas uždarė pirm. J. Copin 2:10 m. p. p.

Sekantis susirinkimas bus lapkričio 20 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašau narių nepamiršti, nes šis susirinkimas bus šiais metais paskutinis ir jame turėsime rinkti naują klubo valdybą 1983 met.

Sekr. John Feiza

A. Jakienė vėl stambiai parėmė pažangią spaudą

Albertina Jakienė

Mes dažnai matome draugės Albertinos Jakienės vardą spaudoje. Per eilę metų ji ėjo "Vilnies" direkcijoje pirmininkės pareigas. Bet metų naštai gulant ant pečių, mažiau matome dirbant organizacijose. Bet už tai vis dažniau ir stambiau ji pinigais remia spaudą. Štai, rugsėjo 21 d. kultūričių susirinkime, kuomet ėjo rinkimas vajininkės, ji pasižadėjo patalkininkauti vajininkei ir tuojuos ėteikė \$144 spaudos paramai. Juos paskirstė taip: \$100 į "Vilnies" fondą ir užmokėjo už prenumeratą, \$20 ėteikė "Laisvei" ir užsimokėjo "Laisvės" prenumeratą.

Jei turėtume daugiau tokių duosnių ir rūpestingų draugų spaudos reikaluose, tai laikraščio išlaikymas būtų ilgam užtikrintas. Negaliu nepažymėti, kad Albertina kas metai ėteikia po šimtinę laikraščio dalininkų suvažiavime, bei laikraščio metinių sukakčių progą. Julija M.

BUVUSI ČIKAGIETĖ MATUKAITIENĖ

Buvusios čekagietės M. Matukai-tienės—Margaret Ciabotti (Matukas)—duktė praneša, kad jos motina randasi senelių namuose—The Valley Crest Nursing Home, Wilkes Barre, Pa. Laiške rašo, jog nebegali skaityti.

Čikagiečiai atsimename Margaretą ir jos vyrą Kazimierą Matukaitį. Jis Lituanica gatvėje prie šv. Jurgio bažnyčios turėjo batų taisymo dirbtuvėlę. "Vilnies" piknikuose bei parengimuose buvo spaudos platintojas. Visuomet turėdavo stalą, apkrautą knygomis ir laikraščiais pardavimui.

Matukaičiui numirus, jo našlė Margaretą persikėlė gyventi į Pennsylvania. Nežiūrint kad tai buvo prieš daug metų, bet pažangūs čekagiečiai lietuviai juos gerai atsimena.

Nellie

Tarp mūsų

— Laikraštis "Vilnis" gali didžiutis savo skaitytojais. Labai daug laikraštį skaito nuo pasirodymo pirmo numerio, remia jį ir linki kuo ilgiausiai gyvuoti. Tik gaila, kad dėl senatvės susilpnėjus akims, kai kurie nebegali skaityti, bet širdimi su laikraščiu.

— Kaip buvo rašyta anksčiau, Anna Jacobs-Jokubauskienė buvo sugriuvusi ir skaudžiai užsigavo. Laimė buvo, kad tuo metu buvo be akinių, kitaip būtų galėjusi tragiškai susižeisti akis. Nežiūrint jos amžiaus, ji vis dar lanko organizacijų susirinkimus. Vėliausiai ją teko matyti Moterų kultūros klubo susirinkime, "Vilnies" salėje.

— Malonu buvo susitikti su draugės Klastauskienės dukra, kai buvo atėjusi į Moterų kultūros klubo susirinkimą. Pasidžiaugė, kad jos motinos akys taisosi, nors dar turi dėvėti spalvotus akinius.

— Daug mūsų senų žmonių nebepajėgia atvykti į organizacijų susirinkimus. Tačiau yra draugų, kurie nors nevisus, bet kai kuriuos atveža. Turiu galvoje Estelle Bogden, Isabelle Peters, John Feizą, Antaniną Butkis. Jie visuomet po porą ir daugiau savo automobiliais atveža į Moterų kultūros klubo bei Eksmainierių susirinkimus. Bravo jiems.

— Štai laiškutis ilgamečio "Vilnies" skaitytojo Alex Stass, gyvenančio Fairview, N. J. Laiškutis nesmagus. Jis rašo: Mano mylimi draugai, malonėkite sustabdyti laikraščio siuntinėjimą man. Aš nebegaliu matyti, skaityti. Pasidaviau gydytojų valiai ir išvažiuoju į kitą vietą. Turiu jums sudiev—Alex Stass, 65 S. 3rd St., West Brinham City, Utah 84302.

— Prasiđėjo "Vilnies" vaju, nauja vajininkams darbymetė. Nuo praeito vajuos mažai ką apie juos girdėję vėl jų vardai suskambės laikraštyje. Kai kurių nebegirdėsime. Vienų dėl jų senatvės, kiti atsiskyrė nuo mūs visiems laikams. Bet laukiame į jų vietas stos nauji vajininkai.

— Vincas Bogden ir Louis De-Schaaf kas antradienio ir ketvirtadienio popietę vyks bowlinti. Kai Estelle turi laiko, irgi drauge su jais bowlina. Dėka šio sporto kaip Vincui, taip mano vyrui Louis atsigauna muskulai ir širdies pum-pavimas. Kaip žinia, abiejų jų sveikata nekokia, atgaivinimas muskulų ir širdies reikalingas.

Nellie

A. DOČKIENĖ RŪPINASI PAŽANGIOS SPAUDOS REIKALAIS

Savo laiku daug dirbusi "Vilnies" naujų skaitytojų vajuje drg. Anielė Dočkienė ir dabar nepamiršta spaudos reikalų. Dėl netvirtų kojų negali daug vaikščioti, šiuo laiku negali dirbti vajuje, bet kiek sveikata leidžia ji kitiems talininkauja.

Rugsėjo 20 d. sutikau ją kultūričių susirinkime. Ji man ėteikė \$52, kuriuos paskirstė taip: panaujino savo giminaičio Stenberg prenumeratą Lietuvoje, pasimokėjo savo prenum. ir ėteikė "Vilniai" \$10 paramos, taipgi pasimokėjo "Laisvės" prenumeratą ir ėteikė \$3 paramos, kas ir sudarė minėtą sumą.

Smagu, kad ir nesijausdama rūpinasi spaudos reikalais ir kartu ragina kitus pasimokėti už laikraščius ir remtu juos pinigais. Nuoširdus dėkui mielai draugai Dočkienėi už talkininkavimą vajuje, taipgi už parėmimą pažangios spaudos.

Vilniėtė

KULTŪRIETĖS IŠRINKO "VILNIES" VAJININKĘ IR RUOŠIASI PRIE ZAIDIMŲ POPIETĖS

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas įvyko rugsėjo 21 d. Narių atsilankė skaitlingai. Susirinkimą atidarė vicepirm. A. Vaitkienė ir vedė tvarką.

Valdyba davė savo veiklos raportą, kuris buvo priimtas. Perskaitytas laiškas nuo Vėžio ligos gydymo komiteto ir priimtas.

Plačiai apkalbėta būsimo renginio klausimas. Nutarta suruošti žaidimų popietę lapkričio 14 d. "Vilnies" salėje. Surošimui išrinkta veikli komisija: A. Paulikienė, E. Balčiūnienė ir H. Pajūnienė.

"Vilnies" direkcijos pirmininkė Estelle Bogden kreipėsi į susirinkimą kad išrinktų vajininkę verbuoti naujiems skaitytojams ir atnaujinti senų skaitytojų. Po ilgų diskusijų buvo išrinkta vajininke Julija Marazienė su sąlyga, kad visos narės padės jai vajuos darbe. Kaip Julija turi rimtą ligonį namuose ir mažai gali kur nueiti, tad narės pasižadėjo vaju.

A. Jakienė ėteikė "Vilniai" \$100 ir linkėjo sėkmingo darbo vajuos metu. Ji taipgi nepamiršo ir "Laisvės", kuriai ėteikė \$20 paramos. Kaip matote, kultūrietės savo susirinkimuose "Vilnies" reikalų nepamiršta.

Pranešta, kad rimtai buvo sužeista draugijos narė Marytė Balčaitienė, nutarta ėteikti jai draugijos dovanėlė.

Mūsų darbščioji pirmininkė U. Juodaitienė jau gerokas laikas kai nedalyvauja susirinkimuose. Pasirodo, ji turi skaudėjimą kojose ir negali laiptais lipti. Gaila, kad jai tenka būti atskirtai nuo mūsų. Mes jos pasigendame.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Stella Chapas (kuri savo gimtadienio proga ėteikė draugijai \$5 dovaną), Mary Gabrielienė, Julijos Urmonienės. Palinkėta joms ilgo ir sveiko bei darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Sekantis draugijos narių susirinkimas įvyks spalio 19 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivašininimas. Vaišes paruošė A. Vaitkienė A. Pauliukienė ir E. Balčiūnienė.

Sekr. J. M-nė

Vilnis, 1982 spalio 14

"VILNIES" VAJUS

Pasirodė "Vilnies" vadininkų darbo pirmosios kregždės. Kaip matome, šią vadininkų darbo suvestinę atidarė čikagietė vadininkė J. Marazienė su 400 punktu. Laukiame, kad netrukus ir kiti vadininkai pradės prisistatyti su savo laimėjimais. Linkime jiems geriausios sėkmės šiame sunkiame darbe.

JULIA MARAZAS—Chicago, Ill.	400
F. VAITKUS —Chicago, Ill.	120
ST. MASYTĖ —Detroit, Mich.	80
MAGDALEN NOVITSKI—N. Miami Beach, Fla.	40
JULIA URBNON —Chicago, Ill.	40
OFFICE	160

adm.

"Vilnies" — \$20,000 fondas

\$100.00

ALBERTINA JENKINS — Chicago, Ill.

\$50.00

S. YUREWITZ — Ft. Lauderdale, Fla.
N. ir L. DESCHAAF—Chicago, Ill., ryšium su 50-osiomis vedybinio gyvenimo metinėmis.

\$30.00

ANNA VISOTSKI — Kensington, Ct.

\$20.00

ANNA ČEPULIS — Brooklyn, N. Y.
JOE KOLL—Phoenix, AZ.

\$15.00

MARY MIHASONOK — Chicago, Ill.

\$10.00

WALTER POZER—Folsom, Pa.

N. ir P. VENTAI — Brooklyn, N. Y.
MARY TAMPKENS — Chicago, Ill.
A. DOČKIENĖ—Cicero, Ill.

\$5.00

LENA BIKULCH — Woodstock, N. Y.
STANLEY PAULASKAS—Pittsburgh, Pa.
PAUL BLIEKA—Canby, Ore.
A FRIEND—Chicago, Ill.
J. URBANAVIČIUS — Verdun, Que., Canada

\$4.00

MARY SAMETIS — Haverhill, Mass.
Aukų įplaukė \$354.00
Anksčiau buvo 395.00
Viso \$749.00
Didelis ačiū visiems, kurie prisidėjo prie fondo. ADM.

KELI BRUOŽAI IŠ ROSELANDIEČIŲ SUSIRINKIMO

Rugsėjo 13 d. buvo Roselando Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas. Narių atsilankė vidurnianiai. Susirinkimą atidarė ir tvarką vedė klubo pirm. P. Valentienė., Valdybos narės visos dalyvavo ir davė raportus iš savo veiklos.

Pranešta, kad klubo narė Mary Balčaitienė buvo sužeista ir teko pasiduoti į ligoninę, bet jau grįžusi ir sveiksta namuose. Jai klubas įteikė dovanėlę, o Balčaitienė apdovanojo klubą \$5. Drg. V. Samuolienė pranešė, kad aplankiusi drg. P. Peškaitienę, kuri randasi poilsio namuose. Ji prašiusi pasveikinti nares ir palinkėti visoms geros sveikatos.

J. Urmonienė pranešė aplankiusi Bessie Pavilionienę slaugymo namuose, kuri prašė perduoti nuoširdžius linkėjimus narėms. Taipgi aplankiusi Antaniją Korens Decatur, Mich., kuri taipgi perdavė linkėjimus narėms ir apgailestavo,

Čikagos pažangių rusų parengimai

Čikagos pažangių rusai savo visuomeniniame judėjime gali didžiulius. Humboldt Park Center salėje, 2757 W. LeMoyne Ave., beveik kas šeštadienį bei sekmadienį vyksta jų vienokis ar kitokis parengimas, pietūs, popietės. Jiems, žinoma, lengviau negu mums lietuviams, kai jų jaunosios kartos žymi dalis išvien su senąja karta.

Po trijų savaitių, spalio 31 d., minės rusių amerikiečių moterų draugijos 60-ąsias metines. Taipgi bus duodami rusiško maisto pietūs, 2:30 P. M. bus rodomas tarybinis filmas, po to žemutinėje salėje dainos ir šokiai. Į šį parengimą su pietumis įžanga taipgi \$6.00.

Abiejų parengimų ruošėjai nuoširdžiausiai kyčia dalyvauti šiuose parengimuose kolegas pažangius Čikagos lietuvius, ypač moterų draugijos 60-ųjų metinių minėjime spalio 31 dieną. X.

Vilnis, 1982 spalio 14

kad toli gyvenanti ir negalinti lankyti susirinkimų.

Plačiai ir rūpestingai apkalbėta klubo likimo klausimas.

Sekantis susirinkimas bus paskutinis, jis bus lapkričio 1 d., 12:30 val. po pietu, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Prieš susirinkimą bus teikiami šilti pietūs. Maistą narės pagamins namuose ir atveš. Į pasivašininimą prašomi atvykti ir narių vyrai ir kartu pasivašinti ir pabendrauti.

Tiesa, šiame susirinkime atžymėta šių narių gimtadieniai: Stella Chapas, A. Čekavičienės, J. Urmonienės. Palinkėta joms geros sveikatos, ilgo ir darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivašininimas. Vaišės paruošė drg. Vaitkienė padedant kitoms valdybos narėms.

Sekr. J. Urmonienė

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Neseniai Amerikoje lankėsi Vilniaus "Tiesos" vyr. redaktorius, Žurnalistų Sąjungos pirmininkas Albertas Laurinčiukas, savo laiku dirbęs prie Jungtinių Tautų korespondentu.

Jis čia buvo atvykęs su tarybinių žurnalistų grupe. Svečiai susitikinę su savo kolegoms amerikiečiais žurnalistais. Niujorke svečius priėmė visuomeninės organizacijos, "N. Y. Times" redakcija. Laurinčiukas susitiko Niujorke su savo senais pažįstamais, taipgi su lietuviams.

Į Čikagą neseniai buvo atvykęs pasisvečiuoti "Gimtojo krašto" fotokorespondentas V. Kapočius. Čia jis susitiko su daug pažįstamų, Lietuvoje viešėjusių lietuvių turistų.

V. Kapočius radęs atliekamo laiko buvo užėjęs ir į "Vilnies" įstaigą. Buvo miela pasisveikėti su svečiu. X.

PASKUTINIS PRIMINIMAS LDS 53 KP. NARIAMS

Kelias atvejais rašėme spaudoje, kad spalio 16 d., 1 val. po pietu, "Vilnies" salėje įvyks LDS 53 kuopos narių susirinkimas, kuriame bus renkama valdyba sekantiems metams. Be to bus raportai iš LDS 25-to seimo. Taipgi turėsime pasitarti, kaip tinkamiau galėsime įgyvendinti seimo tarimus.

Lauksime skaitlingo narių dalyvavimo.

M. Montvilienė

APLANKĖME LIGONĮ IR PARĖMĖ "VILNĮ"

Susitarėme su drg. Sofija Baublis aplankyti drg. Antaną Griną, kuris buvo Holy Cross ligoninėje. Rado me Antaną geroje nuotaikoje. Gydytojai tvirtina, jog operacija pilnai pavykusi, gal todėl jis ir buvo gerai nusiteikęs, nors dar jam teks pabūti ligoninėje.

Manau, kad iki skaitysite šią žinią, judėjimo dalyvis ir rėmėjas bus visiškai pasveikęs.

Sofija atsisveikindama įteikė man \$40, kuriuos paskirstė už "Vilnies" ir "Laisvės" prenumeratas, o likusius \$20 ji skyrė "Vilnies" paramai. Nuoširdus dėkui Sofijai ir Antanui Baubliams už paramą laikraščiu "Vilnis". J. Urmonienė

Laiškai ir parama

Chicago, Ill.

Gerbiama "Vilnies" administracija, prisiunčiu \$35 čekį. \$25 bus už mano mylimo Andriejaus Tampkens mirties prisiminimą, o \$10 "Vilnies" fondui. Mary Tampkens

Folsom, Pa.

Dear Nellie, we are enclosing \$10.00 for sub renewal; \$10 donation toward keeping up Vilnis ideals. Congratulations on the article about your trip to Florida. It was good to hear about our old friends from different parts of the country. Keep up the good work. Wally and Emily Pozer

Kensington, Conn.

Sveiki draugai vilniečiai. Sveikinu jus visus su pabaiga vasarės. Čia rasite \$40 perlaidą. Tai bus \$10 už "Vilnį", o kas liks auka laikraščiu. Ona Visotskienė

Philadelphia, Pa.

Brangūs vilniečiai, atleiskite man, kad taip ilgai užtrukau atsteisti už "Vilnies" prenumeratą. Tai įvyko todėl, kad mano pumpa (širdis) buvo sunegalavusi. Linkiu visiems sveikatos ir sėkmės. J. Kazlauskas

Wilkes Barre, Pa.

Vilnis, please discontinue the paper for Margaret Ciabotti (Matukas) as she cannot see any more. She is in a nursing home—the Valley Crest Nursing Home, in Wilkes Barre, Pa. Thank you. Margaret's daughter

H. M. Karalus

(YEAR 1982)
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (ACT OF AUGUST 12, 1970, SECTION 3685 TITLE 39, UNITED STATES CODE)

"VILNIS" published bi-weekly, on Thursday except before a holiday at Chicago, Ill. for Oct. 28, 1982.

6. The names and addresses of the publisher, editor and managing editor are:

Publisher WORKERS PUBLISHING ASSOCIATION, INC., 3116 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 are:

Editor STANLEY JOKUBKA, 3116 S. Lituania Ave., Chicago, Ill. 60608.

Managing Editor (None)

7. The owner is WORKERS PUBLISHING ASSOCIATION, INC.

Estelle Bogden, President, 4758 So. Keeler Ave., Chicago, Ill. 60632.

Frank Vaitku, Vice President, 2910 West 54th St., Chicago, Ill. 60632.

Julia Marazas, Secretary, 3524 S. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60609.

Millie Kancere, Treasurer, 7819 S. Rutherford, Burbank, Ill. 60459.

8. The known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are (None)

9. Paragraph 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statement in two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders, who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

9. Purpose, function and nonprofit status of this organization has not changed during preceding 12 months.

10. The average number of copies printed of each issue during the preceding 12 months of this publication was 798. The number of copies printed of single issue nearest to filing date 950.

The average number of copies of each issue sold during preceding 12 months of this publication thru dealers, street vendors and counter sales was 40, mail subscriptions, 798, making a total paid circulation 838, and single issue nearest to filing date sold by dealers, street vendors, and counter sales was 40 mail subscription was 798, making a total paid circulation of 838.

The average number of copies of each issue of this publication distributed free to advertisers during the 12 months preceding the date shown above was 40 and the single issue nearest to filing date 9, average numbers of copies distributed to news agents but not sold (None) and single issue nearest to filing date (None).

The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was 838.

For single issue nearest to filing date was 820.

The average number of copies of each issue during preceding 12 months of this publication used for the office, left over, unaccounted, spoiled after printing was 72 and for single issue nearest to filing date 50.

The total average number of copies for distribution and office use, left over, unaccounted, spoiled after printing for the preceding 12 months of this publication equals net press run of 950, and the total number of copies for single issue nearest to filing date equals net press run of 950.

J. J. Urbikas
Ass't. Manager

Vilnis, 1982 spalio 28

Phoenix, Az.

Dear Nellie De Schaaf, I am sending you \$50. I want you to pay for my Vilnis paper to May, 1989. What's left, put it for contribution. I am 89 years old. I want to be in good standing. Please let me know when you got the "dolarinos."

Wishing you and your husband best of health, and don't take bad rides any more. Hasta Hasta Hot Arizona. Joe Koll

MIRĖ

Pranas Valaitis

CLEARWATER, FLA.

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Mary Valaitis, sūnui Ronald (June) Valaitis, podukrai Mary (Bernard) Brennan, podukrai Helen (Charles) Herget, podukrai Josephine (Harold) Seinwerth ir šešioms anūkams.

LUCILLE MATUZ
Chicago, Ill.

**JOE KANSTAVIČIŲ
SPAUDŽIA LIGA**

Tenka pranešti buvusio chorų mokytojo Joe Kenston-Kenstavičiaus draugams, kad jis persikėlė gyventi į kitą vietą—4836 W. 122nd St., Alsip, Ill. 60658.

Joe Kenstavičius nuo praėjusio gruodžio mėnesio turi didelių nemalonumų su savo sveikata. Palos Heights ligoninėje gydytojai nustatė, kad ji kamuoja arthritis ir neuritis. Ryšium su tuo jam suparalizavo dešiniąją koją. Turi vaikščioti pasiramšiuodamas lazda, kai nori kiek toliau kur paeiti.

Manome, kad persikėlus gyventi į naują vietą, kaip jam, taip jo žmonai bus ramiau ir linksniau. Jo uošvė Connie Kurpeika, ilgametė "Vilnies" skaitytoja, drauge su jais.

Nellie

**Metai be Onytės
Remeikienės- Miller**

Ona Remeikienė-Miller

Spalio 9 d., suėjo metai nuo mirties nuoširdžiosios ir darbščiosios pažangietės Onutės Remeikienės-Miller (gimiosios Kuzminkaitės). Velionė savo gyvenime atliko pilnojo žodžio prasmėje, susipratęs moters pareigas.

1904 metais ji atvyko į šią šalį, kuomet dar mažai buvo lietuvių moterų išeivijoje, kurios buvo atsikračiusios religinių prietarų bei turėjo organizacinių gabumų, ko netrūko pas Onutę. Ji priklausė prie tuolaikinės socialistų partijos. Buvo gabi kalbėtoja ir išsilavino rašinėti trumpas žinutes. Laikui bėgant, ji buvo siuntinėjama po lietuvių kolonijas su prakalbomis, organizuojant moterų progresyvių kuopų ir t. t. . . .

Sukūrusi šeimos židinį su Petru Remeikiu, užaugino ir išmokslino sūnų Vytautą (Victor). Mirus vyrui, o sūnui dėl darbo persikėlus gyventi į Pittsburgh, Pa., kartu persikėlė ten ir Onutė. Amžius ir sąlygos kiek mažiau leido jai dirbti organizacijose. 1980 m. rugsėjo 10 d. visai netikėtai ir nenujaustai nuo širdies smūgio mirė jos vienturtis sūnus Vytautas ir nuo to prasidėjo Onutės neribotai skaudus gyvenimas. Išstisus metus jai teko būti slaugymo namuose atsiskyrusiai nuo artimų draugų, su kuriais per daugelį metų kartu veikė ir kovojo už darbo žmonių pilnesnį ir šviesesnį gyvenimą. Ji mirė sulaukusi 90 metų amžiaus. Jos gyvenimą puošia gražūs darbai.

Nors jau metai kaip ji mus apleido, bet Jos atlikti darbai nebus užmiršti, o jos kilnų atminimą nešiosime savo mintyse ir laikysime aukštoje pagardoje. Jos palikai ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse, kur ilsisi jos vyras Petras Remeikis ir brolis Jurgis Kuzmikas bei tūkstančiai Jos kilnios idėjos draugų.

Užušilū Julija

12

**LDS 2-ros apskrities
konferencija ir žaidimų
popietė**

Dar kartą noriu priminti LDS 2-ros apskrities kuopoms, kad mūsų kuopų atstovų konferencija įvyks spalio 24 d., 10 val. ryto, "Vilnies" salėje. Prašome būtinai prisijusti pilną skaičių delegatų. Jei kuri kuopa neturės susirinkimo, prašome valdybų susisiekti su nariais ir išrinkti ar paskirti atstovus į konferenciją. Kaip žinia, praėjus rugpjūčio mėnesį Čikagoje buvo LDS 25 seimas. Jame pravesta svarbių tarimų, tad juos turėsime įgyvendinti, tad kaip tik ir svarbu kad juo daugiau delegatų dalyvautų konferencijoje.

Po konferencijos bus teikiami pietūs, o po pietų turėsime žaidimų popietę. Tad prašome ne tik delegatus, bet aplamai visus LDS mūsų kuopų narius ir šiaip geros valios lietuvius atsilankyti į "Vilnies" salę 12 val. dieną popietėi ir pažaisti.

Lauksime delegatų ir svečių į žaidimų popietę.

LDS 2-ros apskr. komitetas

LIKVIDAVOSI LLD 75 KP.

Ilgus metus aktyviai veikusi Miami, Fla., LLD 75 kuopa likvidavosi. Tai labai gaila. Bet ką gi, kai daugumą kuopos narių prislėgė sunki senatvės našta, o dar mažiau išsiskyrė iš gyvųjų tarpo, ilgiau veikti kuopai pasidarė beprasmiška. Kuopos valdyba narių sutikimu nutarė likviduoti ir kuopos išde esančius pinigus padalinti lygiai po \$293 "Vilniai" ir "Laisvei". Didelis bravo kuopos valdybai ir nariams, kad kuopos turta padalino laikraščiams, o nepasidalino tarp savęs, ką yra praktikavusi ne viena organizacija.

Apie kuopos nueitą kelią, reikia laukti, parašys plačiau vietos korespondentai, nes ši kuopa Miami, Fla., pažangių lietuvių tarpe atliko žymų vaidmenį.

Nellie

**MIRĖ WESLIES
GATES-GUDAITIS**

Gauta liūdna žinia, kad negailėtingoji mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo Weslies Gates-Gudaitį, sulaukusį 64 metų amžiaus, gyvenusį San Diego, Cal.

Giliame liūdėsyje paliko liūdinčią motiną Josephine Sisevičienę. Patėvį Kazimiera, dvi dukras ir jų šeimas. Motina, prislėgta gilaus skausmo dėl sūnaus mirties ir pagerbdama jo atminimą, įteikė laikraščiu "Vilniai" paramos \$100.00, taipgi laikraščiams "Daily World" ir "Laisvei" po \$50.00.

Plačiau apie velionį bus parašyta kitame "Vilnies" numeryje.

Vilniėtė

**APŠVIETOS DRAUGIJOS
NARIAMS**

Siuo noriu pranešti, kad Apšvietos draugijos ("Vilnies" namo) narių susirinkimas įvyks spalio 30 d., "Vilnies" salėje, 12 valandą dienos. Yra gana svarbus reikalas, kuris be atidėliojimo reikia aptarti. Kviečiami dalyvauti visi nariai ir nesivėluokite.

Iki susitikimo susirinkime.

Sekretorė

Du metai be Juozo Budrio

Juozas Budris

Rodos dar taip neseniai drg. Juozas Budris buvo mūsų tarpe ir taip rūpestingai prižiūrėjo "Vilnies" pastatą. Mes jį visur matėme rūpestingai atliekant savo pareigas, o štai rugsėjo 24 d. sukako du metai, kaip jis visiems laikams nus apleido. Jo asmenyje liuniečių šeima neteko labai svarbaus ir nepavaduojamo asmens.

Jo gražus ir pavyzdingas gyvenimas ir parodytas rūpestis pažangaus judėjimo labai pasiliks neužmištamas draugų, su kuriais jis veikė ir turėjo organizacinių reikalų.

Liūdime jo netekę. Lai jam bus ramu ilsėtis užmigusiam neatbudančių miegu.

Vilniėtė

**John Strich atšventė
88-ąsias**

Plačiai žinoma kenošietė Alvina Strich pranešė, kad jos vyras John senelių namuose, kuriuose ir ji prie jo daug laiko praleidžia, atšventė savo 88-sias gimimo metines. Gimtadienio minėjime dalyvavo beveik visas senelių namų personalas: slaugės, budėtojos, gydytojai . . . Celebrantui buvo sudainuota "Happy Birthday".

Alvina buvo atvykus į Čikagą LDS suvažiaviman. Labai norėjo susitikti su manim. Gaila, aš suvažiavime nebuvau.

Nellie

Mirę lietuviai

Rugsėjo 10 d. mirė Vytautas Girdauskas, sulaukęs 82 metų, gimęs Lietuvoje, Meištų kaime.

Rugsėjo 11 d. mirė Aleksandra Kremerienė, gimusi Lietuvoje. Danguose, Alytaus apskr. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Rugsėjo 11 d. mirė Elizabeth Paulius-Satkutė, sulaukusi 88 metų, gimusi Lietuvoje, Raseinių apskr., Siluvos parapijoje. Amerikoje išgyveno 71 metus.

Rugsėjo 13 mirė Benediktas Mažutis, sulaukęs senatvės, gimęs Lietuvoje, Šveikšnoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Rugsėjo 14 d. mirė Balys Krauskas; gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Rugsėjo 14 d. mirė Aleksandra Laguckienė, sulaukusi 80 metų, gimusi Lietuvoje, Rokiškio mieste. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Rugsėjo 15 d. mirė Pranciška Budrionienė-Gylytė, sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje, Utenos apskr. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Rugsėjo 16 d. mirė Leonas Giniotis, sulaukęs 90 metų, gimęs Lietuvoje, Telšių apskr. Amerikoje išgyveno 68 metus.

Rugsėjo 19 d. mirė Ona Uginchus-Sakalauskaitė, sulaukusi 94 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 74 metus.

CORAL SPRINGS, FLA.

MIRUS

Steponui Kanapei

Reiškiu gilia užuojautą jo dukterėčiai Olgai Kreivėnienei ir visiems artimiesiems, giminėms ir draugams Floridoj ir Čikagoj. Žinokit, kad ir aš liūdžiu su jumis.

LUCILLE MATUZ
Chicago, Illinois

CORAL SPRINGS, FLA.

MIRUS

Steponui Kanapei

Reiškiame širdingą užuojautą jo žmonai Lucy, artimiesiems ir kitiems giminėms bei draugams.

P. ir M. Pocius
Amelia Aimanta
J. Gudelis
N. Iešmonta
Al. Švegžda
H. Shelkis
Magdalena Novitski
Marie Koch

Stol Danis
Joseph Krupp
S. Nevins
Julia Lazauskas
Jonas Smalenskas
A. ir V. Nevins
Mary Kvetkas
S. ir J. Jurevitz

LIETUVIŲ SOCIALIO KLUBO NARIAI
Miami, Florida